

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
Szerkesztőség.

Egész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre
7 k. (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Bokányiék meg Zichyék.

Budapest, március 6.

(v.) Előkelő nagyurakra, akik más időkben titkolhatatlan *dépítvel* fitoritják az orrukat a *canaille*nek nevezett utcai népség látára, rájött mostanság a szociáldemokrata tömegekkel való politikai barátkozás vágya. Zichy Jenőék össze akarták szűrni a levelet Bokányi Dezsőékkel — még azon az áron is, hogy az Izrael Jakabokkal és Groszmann Miksaakkal is parolázniok kellene. A politikai kulisszák mögé látó nagyuraknak ez idő szertint szükségük van ugyanis az utcára. Tüntetés nélkül az obstrukciónak nincs nyomatéka s utca nélkül nincs tüntetés. Zichy Jenőék tehát tárgyalni kezdtek Bokányi Dezsőékkel. Le akartak nyájasan ereszkedni a szociáldemokratikusan szervezett munkástömegekhez. Meg akarták emezeknek nagykegyesen engedni, hogy támogassák felvonulásukkal és jelenlétükkel a vasárnapra tervbevett pártpolitikai tüntetést. Nem volt kifogásuk ellene, hogy a munkások rekedtté éljenezzék torukukat a nemzeti törekvések *faiseurjeinek* beszédei alatt s hogy a szenvedélyek felviharszásának pillanatában holmi rendezvarás támadván, a misera piébs elgázoltassa magát a konstáberlovak által s bevett koponyával hagyja el a nemzeti csatatér a szocialista sokaság egy részét. Mert az obstrukciónak szüksége van *szerűmi anyagra*, amivel parádés izgalmatok lehessen a parlamentben hevenyészni. Erre éppen elég jó nekik a munkástömeg. Máskor hízgelésszámba megy fölük, ha kutyába sem veszik. A rendes tempójuk az, hogy a szociáldemokrata elemet hazátlan csöcseléknek s kozmopolita bünbandának nevezik, amelylyel soha sem bánhat elég ridegen az állami karhatalom bunkósbolja. Amde ilyenkor polgártárrá lép elő a

canaille: hízgeléssel beállítják a maguk külön aspirációinak szolgálatába, megkardlapoztatják, közéje lovalogatnak, el is csukatnak belőle annál jobb mentül többet, — aztán ha vége az utca hasznosíthatásának, hát akkor nagyot nevetnek a markukba stöbbé feléje se néznek a tegnapi fegyvertársnak.

Most az egyszer azonban nem egészen úgy történt, ahogy a nagyurak gondolták. A menykő tudja, mi üthetett az utcába, de az utca ezuttal nem akart amugy egyszerűen kötélnék állani. Bokányiék sehogysem vették megtszítettetésnek Zichy Jenőéktől ama kegyet, hogy ők szolgálatassák az áldozatokat a nagy nemzeti számonkéréshez, mely olyan olcsó babérokát juttatna az ellenzéki szónokoknak. Az utca észrevette, hogy maga is hatalom, s tehát feltételeket szabott. Zichy Jenőéknek diplomáciai tárgyalásokba kellett vele bocsátkozniok s e tárgyalások hosszan folytak *de puissance à puissance*. A vége az lett, hogy nem jött létre a megegyezés. A munkások nem csökölték meg a kegyelmes gróf ur meghatalmazottainak kabátja szegélyét, hanem azt felették, hogy a tüntetés vagy egy fog lefolyni, ahogy ők a dolog érdeme és a néptömeg érdeke szerint kívánják, vagy pedig külön fog tüntetni a nemzeti jelszavak alatt összeverődött politikai szervezet és külön az utca. Bizony, mondom, rettentő időket élünk. A csöcselék már azt sem veszi tisztességnék, ha kegyelmes urakkal demonstrálhat együtt. Hiába, mégis csak igaz, hogy egyre romlik ez a nemzet, mióta a szegény emberek tömege is gondolkozni kezd, még pedig veszedelmes lelki mérgekről, példának okáért a népjogokról s az emberi egyenlőség bizalmát lépő fantomjáról. Ó mennyire igaza volt annak a derék liberális újságnak, amely a minap a néplelék e megmérgezéséért a magyar sajtót tette felelőssé, ezt az

erkölcsi rablóhadat, melyet a jó isten ne sajnáljon megverni mind a két kezével...

Száz szónak is egy a vége: kegyelmes urék kosarat kaptak az utcától. Ami ismét azt bizonyítja, hogy a történelmi vezető osztálynak hagyományos tekintélye csakugyan erősen züllik ebben az istentelen korszakban. Erről azonban most nem érünk rá elmélkedni. Akad nekünk e dolog kapcsán sürgősebb feladatunk e pillanatban. Meg kell ugyanis vizsgáljunk, min mult az alku, ki mit követelt s ki mit utasított vissza. Tessék elbinni: mód felett mulatságos és rendkívül tanulságos lesz ennek a megvizsgálása.

Az egyik tábor az kívánta, hogy a tüntetés este legyen s behúzódjék az éjjeli órákba. Vasárnap is, ezekre menő tömeg is, éjszaka is: egy kész veszedelem. Könnyen támad veredés. Könnyen vegyül a tömeg közé egy sereg gonosz szándéku ember, akiknek eszébe juthat, hogy a becsukott boltajtók mögött értékes holmi lappang s hogy az utcán nyüzsgő ezrek fedezete alatt könnyű szerrel halászhatni a zavarosban. Ezt a veszedelmet a fáklyásmenetre gondoló tábor nem gondolta meg, pedig még emlékeztetésben lehetett volna a munkanélküliek tüntetésének intő példája, mely a körüli boltok fosztogatásával végződött. S mit tetszik gondolni: melyik tábor volt az, amely az esti demonstrációt javasolta? Talán a hazátlan, forradalmi csöcselék, a rendbontás hadserege? Ó nem; az esti tüntetés ideája a politizáló nagyuraktól származott. Ezzel szemben a canaille egyik feltételül azt tüzte ki, hogy az egész demonstrációnak *kora délután* kell kezdődnie s *még fényes nappal* kell befejeződnie. S ne a város közepén oszoljon szét a tömeg, hanem tul a Városligeten, a lóversenyter táján, nehogy a nagyobb csapatokban való eloszlás és az éjnek homálya a közsztevéknek s az agént

TÁRCA

A kis aranyérem.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Goda Géza.

Egy szobrász barátom mesélte. Tizennyolc éves koromban megnyertem a bécsi akadémia aranyérmét. Kis kerek aranyérem volt, akkora mint egy régi négykrajcáros s olyan csillogó, mint egy mostani huszkorónás. A nadrágom zsebébe rejtettem s fűtyörészve mentem végig az utcán, amilyen most hányták rügyeiket a fák, s így szóltam magamhoz.

— Igy! Most nagy ember vagy! Tulajdonképpen ugy kellene mondaní, hogy a legnagyob ember, mert ki mondhatja még, hogy tizennyolc éves korában megnyerte az aranyérmét?

Kidüllesztettem a mellemet, végignézttem egy öregemberen, aki köhögve ment el mellettem, s így szóltam:

— Ez? Talán csak nem ez az öregember az, aki nagyobb ember náladnál? Szó sincs róla.

Végignézttem az asszonyokat, akik szép, könnyű tavaszi ruhában sétáltak el mellettem, a fiatal lányokat, akiknek ibolya-esokor volt a keblükön, a termetes, szőke-szakállu, szemüveges férfiakat s mindenkire főttem a kérdést:

— Talán ezek a nagyobbak és nevezetesebbek? Nem. Egyikük sem nyerte meg az akadémia aranyérmét, amely akkora, mint egy régi négykrajcáros s olyan csillogó, mint egy új huszkorónás. Egyikük sem.

Valaki rám mosolygott.

— Igen? — gondoltam. — Rám tetszik mo-

solyogni? Kétségbe tetszik vonni, amit beszélek? Nos, nyuljunk csak be a nadrágunk zsebébe. Ön is, én is. U—u—ugy!

Belenyúltam a nadrágom zsebébe s lassan, óvatosan kivettem a kis aranyérmét, a markomba szoritottam, aztán lassan kinyitottam, mintha áttól féltém volna, hogy kirepül a kezemből. Daldalmasan mosolyogtam s az az ur, aki rám mosolygott, már messze volt tőlem, de én mégis megmagyaráztam neki, hogy én vagyok a nagyobb ember, mert az aranyérem az én zsebemben volt s nem az övében.

Azt hiszem, hogy részeg voltam a dicsőségtől, elkábultam a sikereimétől s ezért polemizáltam minden járókelővel, ezért bizonyítottam százszor egymásután, hogy csakugyan én nyertem meg a kis aranyérmét.

Különbön pedig soha életemben nem volt olyan tavaszi este, mint ezen a napon. A népliget feől zenehangokat hozott a szél, csodálatos illatokat kevert föl s elárasztotta vele az utcákat. Kigyulladtak a lámpások a házakban s azt hittem, hogy ezen a napon szebben égneek mindenütt, mint egyébkör, s arra még most is megesküszöm, hogy szebb fiatal lányok nem jártak soha az utcán, mint ezen az estén.

— Nagyon szép — mondtam, miközben végigtekinttem az utcán. — Meg vagyok elégedve.

Ugy éreztem magamat, mint egy fejedelem, aki megtekinti a kiállítást.

— Nagyon meg vagyok elégedve. A rendező-

bizottság jól végezte dolgát s mindig örülök, ha körükben jódzhetek.

Most egy bizarr ötletem támadt.

— A rendező-bizottság megkínálhatna egy jó szivarral — gondoltam. — No, nem kérek valami különösen jót. Megelégszem egy egyszerű, polgári szivarral is.

Senki sem mozdult. A rendező-bizottság nem volt sehol s így elhatároztam, hogy magam veszem meg a szivart a legközelebbi trafikban.

Mialatt a trafikhoz értem, sok fiatal lány ment el mellettem. Mindannyin könnyű tavaszi ruha volt s én vágyakozva néztem utánuk. Lassanként nagy szerelmek és lebirhatlan vágyak támadtak bennem s ebben a tárgyaltan szerelmi epedésben egy kissé kijózanodtam. Mosolyogva mondtam magamnak:

— A rendező-bizottság gondoskodhatott volna egy kis szerelemről is. Egészen közönséges szerelemről. Megelégszem egy egyszerű polgári szivvel is. Nem kérek világraszóló szépségeket, nagyuri hölgyeket. Egyszerű polgárlányt adjanak a keblemre, kis mosolygó teremtsit, akit meg lehet eskölni és simogatni.

A trafikban egy fiatal leány ült a pult mögött s mosolygott. Elém tette a szivar-dobozokat, segített válogatni belőlük, megropogtatta a szivar hegyét s miközben rágyújtottam, kidüllesztette a mellet s a csipőjére tette a kezét.

Hogy mindig ilyen pompás szivarokat tartanak-e?

— Mindig, — mondtam.

— Akkor mindig itt fogok vásárolni.

— Kérem.

Hogy nekem nagyon sok szivar kell. Nagyon sok. Borzasztó erős dohányos vagyok s neponként hat szivart szívok. Ez az egyetlen gyönyörűségem, mert a szivar, az nem egyéb, mint bizonyosajta szerelem, melytől nem lehet szabadulni. A szivarnak épp ugy van lelke, mint a nőknek, s az ember ugy szívja be magába s addig szívja, mig teljesen elemészti a másikat a tűz. Elégeti egészen ugy, hogy csak a hamuja marad s akkor új szerelemet választ s azt is megemészti az ember.

provocateuroknak olcsó alkalmat szolgáltatásának komolyabb zavargások és véres incidensek előidézésére. Mondja meg bárki: melyik oldalon volt a jobbik belátás, a gondosabb lelkiismeretesség s a felelőssége tudatában élő polgári önértéknek nagyobb mértéke? Mondja meg bárki: melyik oldalon volt a demagógia és melyiken a politikai megfontoltság?

A másik összekülönbözés azon a ponton történt, hogy ki ellen kell a tüntetés élének fordulnia. Az egyik tábor azt követelte, hogy vonuljon ki a tömeg a Duna partjára s a demonstráció javarészenek lezajlása után történjen, szemközt a királyi várak ablakosorival. Az így megkoncipiált tüntetés nyilvánvalóan a királynak szólna. Fenyegetés volna a trón ellen, exponálása a fejedelem szent és sérthetetlen személyének. Hát ezt a csattanóját a nemzeti tüntetésnek vajjon kik módolták ki? Talán a szociálfordalmárokat, akik a legitimitás elvének esküdt ellenségei s akikre nagyon rávallana az a törekvés, hogy megőröljék a királyi trón tekintélyét? Hát ez az eszme sem a munkászervelettől származik. Hanem a parlament embereitől, akik nagy képpel adják az államférfit, s akiknek díszes sorában ott láthatni nagyméltóságu gróf Zichy Jenő urat is, ő felsége valóságos belső titkos tanácsosát. S mi volt vajjon a munkászervek válasza erre az alkotmányos szempontból hallatlan inszinuációra? Az, hogy a szociáldemokrata tömeg egy tapodtat sem megy a tüntető processzióval, ha a Dunapartot ki nem csatolják az utvonalból. Mert ők nem a koronával akarják a viharos közhangulat súlyát éreztetni, hanem a kormányt, mely a népképviselői rendszer alapelve szerint egyedül felelős a fejedelemnek minden kormányzati cselekvéséért. Itt is méltán kérdezzük: a két felfogás közül melyik a helyesebb, az alkotmányosabb és a lelkiismeretesebb? A politikai kulisszák mögött tervezgető és rendezgető parlamenti férfiaké, avagy a szociáldemokrata munkáspárt vezéréié? Mondja meg bárki: a két eljárás közül melyik vall államférfiúi belátásra s melyik forradalmi felforgatásra?

Mindezek után egy véljük, hogy a munkáspártlarság táborakra kerül ki mérhetetlen fölnyenyel ebből az alkudozásból. Az ő eljárásuk egyenes, lojális és férfias. Ők kimondják, hogy elvi ellenségei a militarizmusnak s ezt a meggyőződésüket kézzel a törvényes korlátokon

belül s az alkotmányosságvonta határok között méltóságosan dokumentálni. De nem adják oda magukat eszközül politikai cselekvések számára, melyek fenyegetik a közrendet, a terrorizmus révén megbolygatják az állami főhatalom tényezőinek alkotmányos egyensúlyát s végső eredményükben nem oda lyukadnának ki, hogy csökkenjenek az adózó nép terhei, hanem csupán oda, hogy a mások lenézett s canailennek mondott munkástömegek kaparják ki bizonyos pártpolitikai törekvések számára az izzó zsarátokból a gesztenyét.

ORSZÁGGYÜLÉS

Budapest, március 6.

A képviselőház mai ülése egy kis napirend előtti vitával kezdődött. A szabadelvűpárti Bartal Aurél utasította vissza Rakovszky István vádjait, aki a minapi zárt ülésben hevesen kifakadt a stomaifai választáson történtek ellen s Bartal vádolta meg a visszaélésekért. Bartal Aurél hát kimutatta Rakovszkynek, hogy aki politikai intakságról beszél, ahhoz úgy illik, hogy mielőtt az ország színe előtt megvádol valakit, előbb győződjék meg arról, hogy vádjai alaposak-e.

A személyes kérdések után a Ház áttért a napirendre, a katonai javaslatok tárgyalására. Az ellenzék vita-rendezői Gabányi Miklóst küldték ütköztetbe s az utszéli humor kedvelői egy darabig elmulattak a függetlenségi párt szónokának zsiros megjegyzésein. Utóbb azonban Gabányi annyira a helyzet urának képzelte magát, hogy nemesak a kormányt és a javaslatoknak, de a jóízűnek is hadat üzent s olyképpen aposztrofálta báró Fejérváryt, mint aki féllábával már a sírban, másik féllével pedig nyugdíjban van. Ez az izléstelenség aztán véget vetett a tréfás hajlandóságoknak. A jobboldalról kivonultak az emberek s a baloldaliak is egymásután távoztak a tereméből, magára hagyva a szónokot, aki aztán üres padok előtt próbált bocsánatot kérni izlése hiányosságaiért.

Gabányi után Horváth Gyula szólt a javaslat ellen s szerencsésen ki is beszélte az ülést.

A képviselőház ülése március 6-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Gróf Apponyi Albert.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, báró Fejérváry Géza, gróf Széchenyi Gyula.

Nagyszerű képek? Azt mondja, hogy ott nagyszerű képek vannak? Hát nem mondom, hogy az alsó néposztályokat nem engedik be a művészet templomába! Hisz az csupa akadémikus tálkómány, ami ott van. Az mind semmi, — Ne mondja.

— De mondom. Mind semmi. Egy ilyen szép, fiatal lánynak, mint kegyed, nem a muzeumba kell járnia, hanem a fiatalok munkáit kell megnéznie.

Hogy mi az?

— Mi? Teszem föl, látta-e már a Siró Pánt?

— Nem.

— No látja.

— Mi az?

— A Siró Pán? Haha! Nem tudja, hogy mi a Siró Pán? Ez szégyen. A Siró Pán az utolsó évszázad legnagyobb remeke, amely a napokban nyerte meg az Akadémia kis aranyérmét.

— Csakugyan?

— Nem tudom biztosan, hogy mikor. Talán tegnap, vagy tegnapielőtt adták ki. Egy egészen fiatal ember nyerte el. Anyi idős, mint én.

— Nagyon tehetséges lehet az a fiatal ember.

Hogy ez nyilvánvaló. Legalább is tehetséges. Ennyit mindenestre föl lehet tenni egy olyan tizenéves emberről, aki megnyeri a kis aranyérmét. Hogy nem olvasta-e az esetet az újságban?

— Nem.

— Csak nézze meg szorgalmasan a lapokat holnap, holnapután. Bizonyosan benne lesz.

A leány intett. Egyre mosolygott s aztán vontatottan mondta:

— Milyen szép az egy ilyen fiatalembertől. Milyen boldog lehet az anyja, a testvérei, a menyasszonya!

Mosolyogtam.

(Személyes kérdés.)

Bartal Aurél: Nem volt jelen a Háznak február 26-iki ülésén, így csak a lapokból értesült arról, hogy ez ülés alkalmával megtartott zárt ülésen Rakovszky István az ő személyével is jönnek látni foglalkozni. Beszédének ez a része, (Halljuk! Halljuk!) melyben politikai intakságát vonta kétségbe, indította arra, hogy személyes kérdésben felszólalva egy rövid időre a Ház szíves türelmét kérje ki. (Halljuk! Halljuk!) Miután annak idején a stomaifai választásból kifolyólag ellene emelt tendenciózus és rosszakaratú vádakkal szemben helyét megálloította és elrészeltelt lett magának lovasias uton és elégtelentnyartársadalomtól és minden illetékes fórumtól, amely ténykedései fölött itélni volt hivatala, most nem azért szóal fel, mintha Rakovszky István ur támadása által érintve érezné magát, hanem azért hogy itt, az egész ország színe előtt a valószínűleg megfelelően előadva a dolgokat, az ilyen felszólalások által támasztató legátavolabbi gyanusitást is elhárítva magától, ne legyen egy képviselő s feszélyezve feléje nyújtott jobbjá eldugadásában. (Helyes! eslés jobb! felől.) Ha valaki azon hírlapi közlemények fölött, melyek akkor a lapokban megjelentek, helyes ítéletet akar magának formálni, annak bele kell magát képzelnie az akkori politikai viszonyokba, bele kell magát képzelnie azon izgatottságba, amelyben az egész ország az egyházpolitikai törvények meghozatala után volt. És aki ezt teszi, az a kellő mértékre fogja leszállítani azon hírlapi közlemények értékét. Irtak akkor katonáknak. Választóknak tömeges elhalozásáról és egyéb mindenféle rémségek dolgokról, amelyekből azonban egy szó sem volt igaz és amelyek tisztán csak a közönség felizgatására voltak szánva.

1895-ben Prileszky Tádé elhárítása után szükségessé vált választás alkalmából (Halljuk! Halljuk! a szélsőbaloldalon) Stomaifára. Pozsonyvármegye központi választmánya részéről választási enköül ő jelöltet ki, enköül helyettesül és második küldöttségi enköül pedig dr. Zsigárdy későbbi képviselő küldött ki. Megjegyzni mindjárt, hogy ő a választások előkészületeibe, a választási küzdelmekbe abszolúte nem iolyt be. A választási küzdelem nagyon erősnek ígérkezett és tekintettel a kedélyek izgatottságára, rendkívüli elővigyázatra is volt szükség, nehogy a pártok összeütközzenek, mert akkor az a választás aligha folyt volna le vérontás nélkül. Mindenünnen érkeztek a kerüléüből hivatalos jelentések a pártok közötti üresszütközésekről, egyes helyekre katonai karhatalmat kértek és kellett is kiküldeni a választók bevonulásának biztosítására. Tekintettel tehát ezen körülményre, a választáshoz egy század gyalogság és egy század lovasság kirendelését kérte, amihez az alispán tudtán kívül, még egy század gyalogságot rendeltetett ki. A választók elhelyezésére nézve, tekintettel a téli időre, az előbbi módtól eltérőleg úgy kívánt intézkedni, hogy mindkét párt a közönségben legyen elhelyezve. Midőn e felett tárgyalat a község előjáróságával és a löszalga-bíróval, Stomaifai községnek egy küldöttsége jött hozzá és felmutatta előtte több anonim levelet, melyben az akkor teljesen kormánypárti községet jelgyújtással fenyegettek, arra kéri, hogy a néppártot ne a közönségben helyezze el. Ennek a követelésben be kellett tartania az addigi szokást és a pártokat épp úgy helyezte el, amint ez az előző választásoknál történt. Mikor a választás reggelén hozzá jött a néppártnak vezetősége és vele a pártok elhelyezésének módját közölte, ők teljes megnyugással vették intézkedéseit és a pártok bevonulására nézve tett intézkedéseire sem tett kifogást.

Trablay János: Hiába lett volna!

— Igen — mondtam. — A menyasszonya.

— Van neki?

— Van. Hogyne! Mit gondol? Ilyen embernek ne volna menyasszonya? Ilyen ember rögtön kap feleséget.

— Persze. Minden lány szereti az ilyen hires embert.

Hogyne. Minden lány, de hogy ez nem fontos. A fontos az, hogy az aranyérem a zsebében van. A nadrágja zsebében.

A zsebembe ütöttem s fölemeltem a fejemet. A leány még egyre mosolygott, ringatta a csipőjét, félig lehunyta a szemét s úgy nézett ki az utcára, ahol most buján, szerelmet fakasztóan özönlött végig a tavaszi langyos levegő.

Nem értettem, hogy ez a lány a nyakamba borult volna, hogy szerelmes gondolatai voltak, hogy megirigyelte annak a művésznek a menyasszonyát, aki az aranyérmét nyerte, aki a Siró Pánt alkotta s akiről holnap szó lesz az újságokban. Nem értettem, csak a kis aranyérmem foglalkoztatott, a dicsőség s a hírnév.

Izgatottan néztem rá s így szóltam:

— Láttot már maga aranyérmét?

Hogy soha. Nagyon szeretne látni.

— Meghiszem azt — mondtam. — Gyönyörű dolog! Pompás! Zafirokkal van kirakva s egy nőalak van a közepén, amelynek gyémántból van a szeme. A haja pedig aranyszálakból s az egész finoman csiszolt jaspis-tokba van rejtve.

Igy hazudtam még egy darabig s mikor az egekig földiesétem azt a szobrást, aki megnyerte az érmet, köszöntem és elmentem.

Ma bámulok ezen a haszontalan kis jószággon, amely miatt egy leány szerelmét elmulasztottam egy tavaszi estén, s ma tudom, hogy a kis aranyérmem akkora, mint egy régi négykrajcáros s úgy csillog csak, mint egy huszkoronás arany.

Rakovszky István: Ugy van!
Bartal Aurél: A pártoknak bevonulása és elhelyezkedése teljes rendben, minden zavargás nélkül megtörtént. A választási eljárás a rendes időben kezdődött, minden zavar nélkül folyt a lehető legnagyobb gyorsasággal, amint csak a helyi viszonyok megengedték. Délután, úgy 3-4 óra között, átment a második szavazatszedő küldöttséghez az úr látta, hogy Szibellenitz Géza a második szavazatszedő-bizottság helyettes-elnöke, főleges keresztkérdésekkel és mindenféle megjegyzéskönyvekkel húzza a választás menetét. Erre nemcsak roszszalást fejtette ki, hanem figyelmeztette is, hogy ne tegye ezt, ez főleges zaklatása a választóknak. Ő akkor ka-
 legorone azt a kijelentést tette, hogy az elnökkel szemben felelősséggel nem tartozik eljárásért. Mivel ez a kijelentés tényleg alapos volt, ez arra kényszerítette, hogy a helyiséget elhagyja és többé oda vissza sem ment. Az ő bizottságánál az eljárás az éjleluti órákban befejeződött. A második küldöttségnél azonban a választási eljárás, illetőleg a szavazás másnap esti hét órákor végződött.

Endrey Gyula: Klasszikus választás volt!
Bartal Aurél: A választás így hosszúra húzása okozta az izgalmat és ez volt alapja azoknak a támadásoknak, amelyeket igazságtalanul a küldöttség elnöke helyett a választási elnök ellen intéztek.

Kükő Béla: Ez beismérés!
Bartal Aurél: A választás után következett legközelebbi megyei közgyűlésen Gond Ignác stomaif plébános pártja nevében indítványt tett, hogy a választási funkcionáriusok és a vármegye tisztikara ellen tegyemli eljárás indítassék. Felszólalt, röviden válaszolt az előterjesztést és rá vonatkozó vádakra, mire ő a közgyűlésen kijelentette, hogy szóló személyes vonatkozólag indítványát visszavonja. Azt hiszi tehát, ez elég bizonyíték arra, hogy a hírlapi közlemények, amelyek a választási elnök ellen jelentek meg, teljesen auptalanok. (Ugy van! jobboldal.)

Rakovszky István: Ez nem bizonyíték.
Bartal Aurél: A választás ellen petíció adatot be. A petíció tárgyalása alkalmával, amint a lapokból olvastuk Bakonyi ügyvéd, a kérvényezőök képviselője, azt a kijelentést tette, hogy róla fel sem tételezi, hogy elkövette volna azokat a brutalitásokat, amelyek a lapokban szelölzöttek voltak, mert ismerte eljárását még abból az időből, amikor az ő választásán Dunaszerdahelyen választási elnök volt, pedig akkor kisebbségben maradt. Ot izben volt választási elnök. Dunaszerdahelyen a szabadalvúpart keletkezése óta annak elnöke volt. A legutóbbi alkalommal néppárti jelölttel állt szemben. Kérdi Rakovszky Istvánt, volt-e eljárása ellen akár mint pártelnök, akár mint választási elnök, akár mint jelölt ellen, bárkinek is panaszja? (Tetszés jöbje ő!) Vagy oly hitványoknak tartja Pozsony vármegye közönségét és annak bizottságát, hogy az elűrté volna, hogy egy nem intakt ember oly kiváló szerepet vívessen ott, mint ő vitt és víz? Vagy feltételezi Pozsony független gazda-közönségéről azt, hogy nem intakt embert a legnagyobb megfiztetésben részesített volna azért, hogy elnökévé választja? (Igaz! Ugy van! a jobb- és baloldal.) Valakinek ténykedése felett legelső sorban az hívatott iténi és annak itélete a legmérté-
 adóbb, aki közvetlen tanúja, vagy legalább közel tanúja annak a ténykedésnek. (Igaz! Ugy van! a jobboldal.) Hogy e részben miképpen rélt felette, arra nézve az előbbieken kívül hivatkozhatik még sa-
 ját választókörletére, amelyben az ellenzék, a volt nemzeti párt csak azzal a feltétellel lépett be a szabadalvúpartba, hogy ha a előltséget ő fogadja el. Hivatkozhatik arra a kerületre, ahol a néppárt jelöltet állított, de ennek dacára a katolikus papság többsége mellett foglalt állást. (Helyeslés a jobb- és bal-
 oldal.) Rendkívül nagyra becsüli, ha valaki mindenféle inkorrektésgét, mindenféle szabálytalanságot jelez, a közigazgatásnak mindenféle visszaéteit osz-
 torozza és az ellen orvoslást keres. Nagyrabecsüli ezt annak inkább, mert hiszen 27 éve mióta a közterem működik, ugyanezt tette ő is. Csak hogy eljárásuk közt van némi különbség. Szóló ugyanis soha nem vádolt senkit, soha még csak gyantut keltő előzások sem tett, mielőtt meg nem győződött arról, hogy azok az emelhető vádák a valóságnak megfelelnek. (Élénk helyeslés baloldalt.)

Gabányi Miklós: Mosakodik!
Bartal Aurél: És ami a politikai intakságot illeti, az ország és ennek a Háznak reputációjára való tekintettel, melyben Rakovszky oly kiváló szerepet visk, csak azt kívánja, hogy sem politikailag, sem egyénilag soha se legyen kevésbé intakt, mint szólt volt és marad. (Élénk helyeslés jobboldalt.)

Rakovszky István: Személyes kérdésben fenn-
 tartja, hogy a sioniai választáson törvényellenes dolgok történtek. Csak arra utal, hogy a választás 36 óráig tartott. Az egésznek Bartal volt a felelős szer-
 kesztője. 1881-ben ugyanannyi választó szavazott le, mint 1895-ben, a hangulat is izgatott volt, mégis elég volt két szakasz a rend tartására. A választásnak délután 4 órákor vége volt. Persze, a főispán Szal-
 lavszky volt Bartal tagadása csak azt bizonyítja, hogy most is a régi szellem él benne. 36 óráig tartottak hidegben, esőben együtt a választókat. Elvették ele-
 ségüket s nem engedtek tüzet rakni. Ha Bartal akkor sem helyeselte a dolgokat, lépett volna elő akkor. Mert nemcsak tettel, hanem mulasztással is lehet vé-
 teni. (Helyeslés a baloldalon.) Felemlít ez alkalommal a vármé választást is. Haydin multkor azt mondta, hogy ő nem volt jelen a választásnál. Baross mint tanu ezt bizonyította.

Baross Jusztin: Nem az a választás volt! (De-
 rülség a bal- és szélsőbaloldalon.)

Rakovszky István: Igen mert három választás volt, melyek közül kettőben Haydin nemcsak részt vett, de erőszakoskodott is.

Bartal Aurél: Ismétellen kijelenti, hogy az egész választás alatt csak egy panasz érkezett hozzá, amit

el is intézett. Ha több jött volna, intézkedett volna minden esetben.

Baross Jusztin: Várnán három választás volt. Ezek közül az első volt a néppárt által hírbetnek minősített választás. Ebben pedig Haydin részt nem vett. Jogsan védte tehát Haydint.

(Az ujonc-javaslat.)

Gabányi Miklós: 43 napot töltötök el a javaslat tárgyalásával. A honvédelmi miniszter 1929-szer szót közbe. (Derülség.) Tömekek kérvény érkezett vele a javaslat ellen. Dicsad vasárnap fog protestálni. 47-en jelszóla tak már az ellenzékéről, szólt a 48-ik. Elmondja, hogy választások ellenelőtte délután négy órákor visszalepett, mert egy választója sem volt. Szólónak pedig anyvi volt, mint rostán a lyuk. (De-
 rülség.) Mégis petícióat adtak be szólt ellen s meg is semmisítették mandátumát. De az ellenzék nem hagyta a dolgot s szóltot később igazolták. Mi különbség köztém és Jézus Krisztus között? (Derülség.) Jézus Krisztust keresztre eszítették, meghalt s eltemet-
 ték. Engem is keresztre feszítettek, de csak ötödnapra támadt fel, akkor igazolták. (Zajos derülség.) Mikor Isten a világot teremtette, (Derülség) abban különbséztette meg az álatot az embertől. hogy adott eszet neki. (Derülség jobboldalt.) Mit nevezsz, mameitk? (Viharos derülség.) Azt hogy neked ilyen unes? Szaját is adott az embernek, beszélőtehetséget. Hát miért nem beszélnek? (Derülség.) Az egész ország elismeri, hogy a parlament esszenciája az ellenzéken ül, (Derülség) de azért a tulajdonon is beszélnetnek. Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter, aki Ausztriából Magyarország nyakára vezényeltet mint Feld-
 zeugmeister...

Elnök: Felelős miniszterrel így nyilatkozni nem szabad!

Gabányi Miklós: ...német érzelmeinél fogva jogtalanul viseli a Fejérváry nevet. Inkább Weiss-
 burgernek nevezné magát. (Zajos derülség.) Elmond, hogy mikor 48-ban nem bírtak megverni bennünket, az oroszhoz mentek könyörögni. Az orosz nem akart segítséget adni. Ekkor a küldöttség sirmi kezdett (De-
 rülség) s azt mondotta, hogy a magyar oly erős, hogy Oroszországot is el fogja foglalni. Erre küldöt-
 tek ellenük kétszáz ezer orosz, akinek a hazaaról Görgey megadta magát. Atér a jelenre s azt mondja, hogy a miniszterelnök több kárt okozott az ország-
 nak, mint összes elődje.

Szél Kálmán miniszterelnök: Ezt maga sem hiszi.

Gabányi Miklós: Eltekintve a hadügyi követel-
 lésektől, megvette drága pénzen a csorbait tavat, meg-
 drágoztotta a levelezőlapot a postát, stb.

Mi, urak (Zajos derülség.) Szatmáron azon ta-
 nakodunk...

Domahidy Elemér: Kik voltak azok az urak?
Gabányi Miklós: Mameituk nem mert azokkal szóba sem állók. (Derülség.) Azon tanakodunk, hogy Szél miért nem telti be a belügyminiszteri székét. Azt mondották: önszéből. Szólt azt állítja, hogy azért, mert nincs a tulajdon ember a belügyminisz-
 teri székre. Ajánlja, hogy választson az ellenzékől. Itt van Beóthy Ákos, Barabás Béla, Komáthv Béla. (Derülség.) Felkiáltások jobboldalt: Gabányi! En nem reflektálok semmi tisztségre.

Ezután felszólja a kormánypartot 10 parcellára. (Derülség.) Ugy bának el vele mint a mérnök a föld-
 len. Turkálni, boronálni lehet ratta s mégis javitba-
 tatlán. Az első parcellába a 40 horvát, a másodikba a 20 nemzetiségi képviselő jön. Együtt szól nozzájuk. Mutassák meg, hogy jó hazafák s ne szavazzák meg a javaslatokat. Harmadik parcellába a miniszterek jön-
 nek, a honvédelmi miniszter kivételével, mert az külön parcellát kap. A negyedikbe az ex- s a leendő miniszterek, az ötödikbe a v. b. t. tanácsosok jönnek. Ezek stréberségből szavaznak meg mindent. A hatodikba az államtitkár-jelöltek, a hetedikbe az 50 mágnás s milliómos kerül. Ezek semmibe sem veszik a népet, mert azt hiszik, hogy a bárónál kezdődik az ember. Nyolcadik parcella a honvédelmi miniszter. Ot az ország nyakára küldötték s ezért három nagy fizetést húz, összesen 50 ezer koronát.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Ráfizeti, ami hiányzik? (Derülség.)

Gabányi Miklós: 50.000 koronát, 24 év alatt 1 milliókétszáz ezer koronát s szabad lakása. Mi jót tett ezzel szemben? Rátukmálta a magyarra a fekete-
 sárga csaragont.

Elnök: Ne tessék ilyen kifejezést használni. (Nagy zaj a szélsőbalon.)

Gabányi Miklós: Most, hogy a honvédelmi mi-
 niszter egyik lábával a nyugdíjban, a másikkal a koporsóban van (Nagy zaj) jobboldalt, ahonnan tömegesen kivonulnak a képviselők.) Nem így akartam mondani. A IX parcellába a babloniak jönnek. Hoek János kivételével, a X be pedig a mindent megszavazó mameitukok. Felszólítja ezután gróf Apponyit, hogy szájlon je az elnöki székbe s üljön a nép- és a Szederkényi-párt közé: tiltakozzék a javasat ellen. Szólt ezután szünetet kér.

Elnök: Felgyűzzeszti az ülést, egyuttal visszavonja előbbi figyelmeztetését, amennyiben csarfang nem tekinthető sértő ki eziesznek. (Helyeslés.)

Szünet után: Az elnöki székét Tallián Béla fog-
 lalja el.)

Gabányi Miklós: Rendre polemizál a jobboldal szónokaival, majd indítványozza, hogy küldjenek egy parlamenti bizottságot a királyhoz, felvilágosítást őt, hogy a magyar nem bir meg több áldozatot. (Derütség.) Majd a szociáledemokratákkal polemizál, végül kijelenti, hogy a javaslatot nem fogadja el, ellenben határozati javaslatot terjeszt be, mely szerint a közös hadsereg magyar ezredéből minden idegen szin és jelvény kiküszöböltessék. (Felkiáltások jobboldalt: Gratuláljatok neki! A szónokot Vázsonyi Vimos, Mo'nár Jenő és Várady Károly üdvözlék. Derülség és zaj jobboldalt.)

Horváth Gyula: Nem tartja a mostani vitát obstrukciónak, bár a jelen esetben feltétlen szüksé-

gesnek tartja azt. Ezután eseteket sorol fel, melyek-
 ket az akarja bizonyítani, hogy a magyar nyelvet a hadseregben semmibe se veszik. Ez a hála azért, mert a nemzet áldozatokat hozott a dinasztiaért. Fej-
 teztei, hogy a függetlenségi pártot nem vezeti el-
 lo-gulást a vitában s határozati javaslatot nyujt be a katonai nyugdíjazások mérséklése, a nyugdíjszabaly-
 zat módosítása és az évenként nyujdiba beosztottaknak a költségtervek tárgyalásának kapcsán való bejelen-
 tetése iránt.

Elnök: A Ház hozzájárulásával a holnapi ülésre az indítványok és interpellációk felolvasását, az ujon-
 törvényjavaslat tárgyalásának folytatását tuzi ki. Fel-
 kettőzök fognak áttérni az interpellációkra. Ezzel az ülést berekeszti.

Ülés vége délután három órákor.

BELFÖLD

Két küldöttség Apponyiál. Ma a nagykövöltyak és szilahiak küldöttsége kereste től a képviselőház el-
 nökét, hogy átadja képviselője után az illető váro-
 sokban tartott négyülésnek a katonai javaslatok ellen hozott határozatát. *Lengyel Zoltán* és *Lúzy Géza* néhány üdvözlő szavára gróf Apponyi Albert így válaszolt:

Tisztelt uraim! A kérvényeket, amelyeket a kép-
 viselő urak nekem átadtak, alkotmányos kötelességem szerint a Ház elé fogom terjeszteni, melynek böccse-
 sége ez ügyben dönteni fog. Jól méltóztatnak tudni, amint az már előzőleg megjelent küldöttségeknek el-
 mondani szerencsés voltam, hogy előnké másom tartózkodást parancsol minden érdemleges nyilatko-
 zatotól. Ez állás kötelessége, amelyet győnyeg erőmhöz képest teljesíteni fogok, abból áll, hogy a tárgyalások pártatlanul vezessem s hogy egy a szóhasznabadságot, mint a szóhasznabadságnak az alkotmányban és a házszabályban létező kor-
 látait megőrizzem és hogy tölem tehetőség elő-
 mozdítsam a törvényhozás döntését. Önök alkotmá-
 nyos jogukat gyakorolják, mikor kívánásaiuknak tör-
 vényes formában kifejezést adnak. Kérem önöket, hogy hasonló alkotmányos szemlemben bizalommal vár-
 ják s annak idején megnyugvással fogadják a tör-
 vényhozás döntését. Köszönöm, hogy ideöntök alkalmával látogatásukkal engem megtisztelni szivesek voltak.

A küldöttség lelkesen éllette Apponyit, ezután fölment a karzatra. A szünet alatt a képviselőház társalgójában *Kossuth Ferenc* fogadta a deputációt. *Dr. Adler Adolf* a nagykárolyiak nevében szolt a pártvezérhez, a zilahiak nevében pedig *Csetnek István* üdvözölte *Kossuthot*, aki meleg szavakkal köszöntö meg az üdvözlést.

A képviselőház igazságügyi bizottsága tegnap ülést tartott *Hodossy Imre* elnöklete alatt. Az elnök bemutalta a képviselőház elnökének átíratát, amelynek az igazságügyi bizottságnak kiadta a miniszterelnök jelentését a tiencini cs. és kir. konzulátusnak teljes konzuli bírói hatáskörrel való felruházásáról. A bizottság előadói *Neumann Árpád* választotta meg. *Babár Endre* előadta ezután a *Garbai Sándor* által a képviselőház ellen elküvetett nyilvános rágalmasz megtorlására irányuló felhatalmazás ügyét. A bizott-
 ság hosszabb vita után, amelyben *Flös Sándor* igaz-
 ságügyminiszter is résztvett, kimondotta, hogy a megtorlás ellenéljából szükséges felhatalmazás megta-
 dását javasolja. Átérve a *polgári perrendtartás* tör-
 vényjavaslatának tárgyalására, a halászásról szólt 244. § ig halad a bizottság.

A hátszeg-karánsebesi vasut. Hunyad vár-
 megye hátszegi és vajdahunyadi és Krassó-Szörényi vármegye karánsebesi járásából ma délelőtti szazötven tagu küldöttség tisztelettel *Szél Kálmán* kormányelnök-
 nél, *Lukács László* pénzügyi és *Láng Lajos* kereske-
 delemügyi minisztereknél, a tervezett hátszeg-karán-
 sebesi hetvenkétméteres vasuti vonal kiépíté-
 sét kérve.

A kormányelnököt, aki a minisztertanácsi terem-
 ben fogadta a deputációt, belépésekor lelkes eljenzés-
 sel fogadta.
Jakotffy Imre szólott elsőnek a karánsebesiek nevében. Fejetezte, hogy a vidék gazdasági létér-
 dekei nagy veszélybe kerültek s hogy az egész kör-
 nyék lakossága vitális érdekeiben szenved hátrányt, ha a vasuépítés ügye még sokáig húzódik. A költség 9.000.000 korona volna, ebből 1.000.000 koronát az érdekeltek késszéggel fedeznének. A nátralevő 8 millió befektetés pedig az állam részéről rentábilis vállalko-
 zás volna.

Mara László hunyadmegyei alispán a vármegye köztörvényhatósági bizottsága nevében ugyanezt a kérelmet tő máscolja.

Szél Kálmán kormányelnök válaszában kiemelte, hogy a dolog megvalósítását nem alterálja más, mint pénzügyi nehézség. Erős akadály ez, legyőzni nem könnyű, de ez azért nem jelenti azt, hogy a kérdés meg nem oldható. Az indokokat, amelyeket itt kile-
 tetek s amelyeket ő is ismer, nagyon méltányolja; elhiszi, hogy a vasut kiépítését elsősorban a gazdasági helyzet sürgeti. De ami egész határozottan arra indítja, hogy miniszterársai előtt az ügy érdekében szót emeljen, az az a körülmény és az a principium, hogy az ország határszélein a magyar állam kapcsoló erejét

minden irányban dokumentálni kell. (Zajos éljenzés.) Ez a szempont itt előtérbe nyomul, ő igyekszik a szóbanforgó ügyet teljes jóindulattal előmozdítani.

Zajos éljenzés követte a kormányelnök beszédét, mely után a küldöttség több tagját bemutatott a kormányelnöknek. A tisztelgés ezzel végződött.

A pénzügyminiszternél is *Jakabffy Imre* és *Mara László* tolmácsolta a kérelmet.

Lukács László pénzügyminiszter szívesen fogadta a deputációt; hangsúlyozta, hogy azoknak a pénzügyi nevelésnek, amelyek a vasut építését olyan érzékenyen hátráltatják, az elhárítása nem valami könnyű dolog, de méltányolja a vidék gazdasági érdekeit és amennyire módjában lehet, a kérelmet készséggel veszi pártfogásába.

A küldöttség zajos éljenzéssel fogadta a miniszter választát.

Végül *Láng Lajos* kereskedelmi miniszter fogadta a deputációt. Válaszát azzal kezdte, hogy nincs kereskedelmi miniszter, aki vasutat építeni nem akar, mert az iparpártolás, kereskedelem- és gazdasági politika fejlesztése mind a jó közlekedés alapján történhetik csak. Nagyon fog örülni, ha a szorgalmazott vasut kérdése könnyen megoldható. De megjegyzi, hogy a megoldás nem pusztán tőle függ. Es itt talán elsőrangú fontossággal bír majd a kérdés, hogy vajjon a kormány arra a célra mekkora összeget fordíthat. A karánbeszám-hátszegi vasutnak előbb-utóbb ki kell épülnie és rajta lesz teljes jóakarattal, hogy a kérelem minél előbb teljesjedjék.

A minisztert zajosan megéljenzették, aztán az óriási küldöttség, a képviselők vezetése alatt, végigment a parlament épületét.

A készfűtetések. A Magyar Nemzet írja: *Lukács* László pénzügyminiszter *Böhm-Bawerk* osztrák pénzügyminiszterrel és az Osztrák-Magyar Bank bizalmi férfiával folytatott kednapni tanácskozás után tegnap visszaérkezett Budapestre. A két pénzügyminiszter megbeszélése, mintán elvi eltérések a betervezett előterjesztések iránt köztük ienn nem állanak, a megoldandó probléma technikai módozataira vonatkozó. E technikai kérdések megoldására a készfűtetések elrendelésére vonatkozó előterjesztések mihamarabb a két állam országgyűlése elé fognak kerülni.

Petelló a ga'ántal választás ellen. Gróf *Esterházy* Mihály képviselő megbizodalve ellen a kisebbségben maradt néppárti jelöltek, *Kormos* Bélának választói ma kérvényt adtak be a Kuriához.

A magyar címer és lobogó.

Budapest, március 6.

A magyar nemzeti címernek és lobogónak a dualizmus keretében való jogáról fölülte aktuális és igen becses tanulmány jelent meg ma. A negyedtel-ives munka teljes címe: *Elmélkedés a magyar nemzeti címer és lobogó jussáról*, szerzője: dr. *Kmetz* Károly egyetemi tanár. A kiváló jelentőségű közjogi kérdést, amelyet a miniszterelnök is egyik utóbbi beszédében érintett, tudományos szigorral, önálló kritikával, roppant érdeklődéssel és mindvégig magyar judiciummal tárgyalja a szerző. Miként közjogi munkában, e fejtegetéseiben is több helyütt merőben új oldalról világít meg intézményeket és intézkedéseket, természetesen tehát, hogy állásfoglalása szembenáll sokszor más nézetekkel. A magyar címer és lobogó közjogi elbírása során tömörked önálló distinkciókra akadunk, amelyek a kérdés eldöntése folyamán különös figyelemre tarthatnak számot.

Tíz fejezetre oszlik *Kmetz* Károly magas színvonalon álló tanulmánya. Az első három fejezet a hatvanhetes alap intranzigens módon értelmezett lényegét domborítja ki; ez a rész erős argumentuma annak, hogy az 1867: XII. törvények nem gátja államigazgató kiépítésének, egyben megjelöli — a tizenkilencedik század utolsó negyedének „pseudo-hatvanhetes” korszakával szemben — a most kezdődő igaz hatvanhetes jogalap irányát. A jog szerint való követelések között van az a kívánság, hogy a magyar államnak ősi címere és lobogója a közös magyar-osztrák hatóságoknál és intézeteknél, továbbá a magyar hadseregben mint az összes hadsereg kiegészítő részében, valamint az apostoli magyar király udvartartásában megfelelő módon használatba véssék. Széll Kálmán, olvassuk a negyedik fejezetben, az 1867: XII. törvények alapjára helyezte a kívánalmat, szerencsésen mint tiszta jogi kérdést formulázta és pártsempontoktól emelte azt. Hangsúlyozza a szerző, hogy a címer- és lobogó-kérdés közjogilag kifogástalan megoldásának horderejét növeli az, hogy általa hitese és oly szemmel is látható magyarázatot nyer a dualizmus jogi lényege, mely közvetlenebbül s meggyőzőbb érveléssel hat az absztrakt jogi tételeknél. A címer és lobogó kérdésének közjogilag korrekt megoldását elsőrangú államjogi horderejű eredménynek mondja. Éppen ezért fontosnak tartja, hogy az alapos megoldás rovására ne siessünk. Inkább maradjon egyelőre a mai tényleges állapot, bármennyire

tarthatatlan és jogsértő is az. E tényleges állapot államjogellenes, törvénytörő volta immár — ugyan — a legelső helyre egyenes hivatkozással ismételve konstataitott a magyar birodalom miniszterelnök és novvédelmi minisztere által; erős biztosítékunk ez arra, hogy az 1867: XII. t-cikkek megfelelő megoldás nem maradhat el hosszú ideig.

A megoldás módjairól szólnak a további fejtegetések. A közös, egyesített, illetőleg együttes címer elfogadását a szerző helytelennek tartja, a monárkiának bármely irányban való személyesítésében veszedelemet lát. Teljesen korrekta kinyilvánította Széll Kálmán, — hangsúlyozza a szerző — 1908. évi február hóban, egy interpelláció folytatott képviselőházi beszédében hogy a monárkia területéről beszélni közjogilag helytelenség. Ugyancsak számos alkalommal hangsúlyozták országházunkban, hogy az idegen államokkal kötött szerződésnek ama textusa, vagy címe, mely szerint a „monárkia” kötötte a szerződést helytelen, mert szerződésképes alanyt a monarchia nem képez, a szerződést a monárkiának nevezett két állam köti; s így helytelen a monárkiát nemzetközi alanyképp tekinteni. A monárkia, melynek sem feje, sem tagjai (honosai), sem saját szervei, sem saját területe, sem határai, sem saját ífohatala nincs, vagyis sem teste, sem lelke, s így sem politikai, sem magánjogi személyiséget nem képez, saját címerrel és zászlóval nem ajándékozható meg. Ezért ajánlatosnak az együttes, vagyis kettős címerhasználat ama módját tartja, mely szerint a két állam címere, mint teljesen különálló két címer együtt, egyszerre és a két állam lobogója is így használtatnék a közös hatóságoknál és intézeteknél. Tehát a magyar királyi standard az osztrákkal egyenlő színű (paritáson) és a magyar címeres lobogó az osztrákkal egymás mellett elhelyezve alkalmaztassék; csak az együttes címer- és lobogóhasználat lesz aggálytalan és lére nem érhető ábrázolása paritáson dualizmusunknak. A közös hatóságok közösiügyi hatáskörébe tartozó ügyek okmányain, pecsétükül a két állam címeres pecsétjei külön alkalmaztassanak; ott ahol a közös hatóság a magyar vagy osztrák állam külön ügyeiben, — azon illettő állam külön hatalmi delegációja folytán — jár el, így ahol a követ vagy konzul (az 1894. XXXIII. t-c. szerint) mint m. kir. anyakönyvvezető fungál, természetesen (mint ma is) csak azon „egyik” állam pecsétjét alkalmazza. A szerző szerint semmit sem szükséges hozzáadni, a két állam címeréhez a végből, hogy a közösséget jelezzék, mert magában abban a tényben, hogy ugyanazon egy hatóság vagy intézet együtt, egyszerre használja a két állam címerét és lobogóját, napnál világosabban ki van fejezve, azon két államnak a kérdéses hatóság ügykörét illettő, vagy a miniszterelnök szavaival élve, „pragmatikus” közössége.

A hatvanhetes alapon szervezett „magyar hadsereg” szervezetének jogi taglalása után a szerző arra az eredményre jut hogy a magyar hadtestekhez tartozó csapatok, hatóságok és hadi intézetek címere és lobogója csupán a magyar címer és lobogó lehet, a közös, egyesített vagy együttes címer és zászlót közjogilag lehetetlennek tartja. A kombinált magyar-osztrák címer megállapítását katonai szempontokból is kiogásolandónak mondja. Végül a magyar királyi címer- és lobogóhasználatára vonatkozólag követeli a nemzeti címer és lobogó kizárólagos használatát s az osztrák császárság jelvényeinek paritáson alkalmazását a „valóságos közösiügyek” fennforgása esetére precizirozza. Érdekes a munka végső passzusának ez a jegyzete is: Külön császári udvari és külön magyar kir. udvari szállítói címet kellene kreálni és adományozni; ez közjogilag helyesebb volna, mint a császári és kir. szállítói cím, mely az udvar „közösi-ségét” jel, noha az udvartartás jogszerint nem közös; természetesen a magyar címer használatára csak a m. kir. udvari szállítói cím jogosítana.

A vasárnapi népgyűlés.

Budapest, március 6.

A vasárnapi népgyűlésre és tüntető-körmenetro nagy előkészületeket tesz a függetlenségi párti képviselőkből és a diákság képviselőiből alakult rendezőség. Ma este is volt együttes ülésük a rendezőknek egy belvárosi vendéglőben. Erre az egyetemi ifjúság vezetői plakátokon hívták meg társaikat. A felhívás egyebek közt ezeket mondja:

A katonai javaslatok ellen rövid idő alatt meg fog már születni olyan rettenetes erejű nemzeti oppozíció mely — hinni lehet — korszakalkotó lesz a magyar törtélemben. Ez a nagy nemzeti mozzanat most vajdiki országos mozgalmak alakjában.

Ezeknek a mozgalmaknak legerősebb előmozdítója lesz vasárnap egy olyan tüntetés, amilyent ritkán láttak a főváros utcáin. A vidék minden rétege teleszázótt érdeklődéssel várja ennek hatását.

Az emlült idők nemzeti küzdelmeinek mindenkoron az ifjúság volt a szívevése. Így kell ennek

most is lenni! Ott kell lenniük mindnyájunknak! Nekünk, az ifjúságnak elől kell ebben járni, mert itt a mi vértünkre spekulálnak és apáink utolsó földreire. A nemzeti lét vagy nemlét kérdése ez. Nem köznapi értékű politikai jelenség ez, hanem nemzeti ügy! A budapesti, a fővárosi szívben levő ifjúságra magasztos szerep jut ebben. Álljunk elébe besülettel mindnyáján!

A vasárnapi népgyűlést előkészítő bizottság ma este értekezletet tartott, amelyen az elnököl *Holló* Lajos beszámolt mindarról, ami a népgyűlés sikere érdekében eddig történt. Szólt az egyetemi ifjúság csatlakozásáról, a szocialistákkal folytatott tárgyalások meghusiusításáról és azt mondta, hogy a függetlenségi párt leszereli obstrukcióját, ha teljesítik nemzeti követeléseit.

A fővárosi iparoskörben ma délután szintén nagy tiltakozó gyűlés volt a katonai javaslatok ellen. A gyűlésen, amelyen több függetlenségi párti képviselő is résztvett. *Thék* Endre elnököt, aki megnyitó-beszédében a nemzet ellen készülő merénylőnek mondta a katonai terhek szándékát elmeleste. Azután *Radványi* Vilmos, a kör titkára előterjesztette a határozati javaslatot, amely felhívja a képviselőház tagjait, hogy akadályozzák meg a katonai javaslatok törvényerőre emelkedését. Erre több heves beszéd hangzott el. *Endrey* Gyula, *Barta* Ferenc és *Szatmári* Mór országgyűlési képviselők is beszétek. A gyűlés eldöntötte a határozati javaslatot és azt írlrat alakjában holnap *Barta* Ferenc képviselő fogja a képviselőházhoz benyújtani.

Résztesznek a népgyűlésen a szociáldemokraták is, akik külön gyülekeznek a Szabadságtéren, és zárt sorokban vonulnak a parlament elé. A szociáldemokratapárt vezetősége a következő felhívást bocsátotta ki:

Munkások! Proletárok!
Budapest népe!

A magyar kormány és a militarizmus kapzsisága ellen indított harcban magunkra maradtunk. Nem kaptunk becsületes jegyvertársakat, nem kaptunk olyan szövetségeseket, kik e harcot becsülettel végig akarták küzdeni. Arulónk voltak azok, kik szövetségstársakul kímálkoztak, mert alattomos tervekkel nem a nép, de a kormány és militarizmus szolgálatába szegődtek.

Népgyűlésre hívták a képviselőház ellenzéke, hogy együtt töltsük az katonai javaslatok ellen. Nem utasítottuk el azokat, kik e küzdelemre felkérték. De már az első perekben látnunk kellett, hogy szövetségeseink cölja nem a kormány, nem a katonai javaslatok megbuktatása. „Nemzeti követelésekért szállanak harcba s a nemzeti követelésekért hajlandók feláldozni a népet, a nemzetet.”

Munkások, proletárok! Harmincöt esztendő óta tart a függetlenségi párt közjogi harca. E harmincöt esztendő harc minden téren meggó maradt. Erőtelten és tehetetlen volt e párt. Hogy a tehetetlenséget leplezze s az erő látszatát fitogtassa, cselhez, árulás-hoz folyamodik most. Miliókat akar megszavazni a kormányban, ha ez a nemzet lesorvat és rongyokba csavart testére nemzetiszini pántúkat biggyeszti.

Milíókkal, de a nemzet millióival akarja megvásárolni azt, hogy harminezestendő politikai semmittevéseinek valamű csekély látszata legyen.

Használgák fel saját erejüket nemzeti vívmányok elérésére, de ne a nép feljőit. Ne nemzeti vívmányokra, se újabb katonai terhekre nincsen egyetlen felírünk.

Amítás volt a függetlenségi párt eddigi politikája és átműs, félrevezetés és mostani harca is. Bécsset ostromozza, Ausztriát támadja, de kiméli a magyar kormányt.

Proletárok! A népámítók vasárnap délután a parlament előtti téren gyűlést tartanak alattomos céljaik elérésére. Megelenünk e gyűlésen, hogy a gyűlés többségátia jogánál fogva, oylan határozatot hozzon mely a nép akaratának és érdekének megfelel. Március hó 8-án, vasárnap délután 1 órakor a Szabadságtéren (a volt Uj-épület helyén) gyülekezzünk s innen szervezeten zárt sorokban a parlament elé vonulunk, ahol *Bokányi* Dezso fogja a mi javaslatunkat benyújtani és megindokolni. Munkások! Ott legyenek mindannyian! A magyarországi szociáldemokrata párt vezetősége.

KÜLFÖLD

A Reichsrath ülése. Az osztrák képviselőház ma ismét ülést tartott, amely azonban rövid leolvasás volt, minthogy a cseh képviselők és a jobboldali pártok küldöttéi ma délután Prágába utaztak *Rieger* László tetetésére. A legközelebbi ülés kedden lesz, amikor megkezdik a költségvetés első olvasását.

A mai ülésen a miniszterelnök törvényjavaslatot nyújtott be a cukorrepáriumok alakításának tilalmáról és a cukortermeléshez szükséges répa szállításáról.

A ház asztalán van továbbá *Prohaska* és társai interpellációja, amelyben elmondják, hogy a 8. gyalogezrednek egy egyéves önkéntese, aki öngyilkosságot követett el, ezt megelőzőleg levelet írt egy munkáslapnak, amelyben súlyos vádakat állított elredeknek tisztjeit. Ezt a levelet a lap azonnal közzétette. Noha a rögton megindított vizsgálat a levél teljes szavahibetlenségét derítette ki, az ezred parancsnoka mégis szükségesnek tartotta,

hogy külön felvilágosítást is adjon az esetről amennyiben két önkéntes megjelent a lap szerkesztőségében és a levelet pontról-pontra megáolta. Az interpelláció azt kérdezi, hajlandó-e a miniszter beható vizsgálatot indítani az ezredparancsnok eljárása tárgyában és hajlandó-e megakadályozni, hogy ezredügyeket rendkívüli és főhatalos uton intézzenek el.

Schulmeister és társai meginterepellálják a kormányt a Theresianum bécsi főépületének házbéradójá tárgyában. Hannich és társai szintén interpellációt nyújtottak be, amelyben arra az újsághírre utalnak, hogy márciusban tegnap egy alezredes kardjával megsebesített egy bérkocsist. Megjegyzik, hogy az a rossz szokás, hogy katonai személyek a legkisebb okból is mindárt kérdot huznak mindinkább elharapózik és megsebesítést okoz a polgárság körében. Azt kérdezik tehát a honvédelmi minisztertől, hajlandó-e a katonatiszteknek megtiltani, hogy szolgálaton kívül kérdot viseljenek.

Miután a közoktatásügyi, a pénzügyi és a földművelésügyi miniszter több interpellációra választot, az előzetesen néhány törvényjavaslatot, kizárólagos, adóengedélyek és egészségügyi építkezések tárgyában, mire az ülést berekesztették. A legközelebbi ülés hétfőn lesz.

Egy volt nagykövet emlékirata. Gróf Revertera Frigyes, aki valamikor pétervári, nyugdíjaztatása előtt pedig vatikáni osztrák-magyar nagykövet volt, életének gazdag tapasztalataiból visszaemlékezéseket közöl a *Deutsche Revue*-ben. Ez emlékiratokban legintótosabb az a rész, mely Oroszország titkos terveivel foglalkozik s mely részben kitűnik, hogy Ausztria-Magyarország és Oroszország közt évtizedek előtt is kötetelt egy egyezmény a törökországi keresztények védelmére. Az ötvenes évek vége felé az elképzelhető legrosszabb viszony volt Ausztria és Oroszország közt, de mindjobban felmerült a szorosabb együttműködés szükségére a két állam között. 1860-ban Párisban történt meg a közös tanácskozás, amely egyezsége vezetett. Titkos pontban egyeztek meg, amelynek értelmében Oroszország és Ausztria-Magyarország kötelezték magukat arra, hogy a Törökországban élő keresztények védelmére, szemben a török túlkapásokkal, együttesen járjanak el. Ez volt a legelső közös egyezmény a keleti kérdésben. Tehát már volt a két nagyhatalom közt egyezkedés, évtizedekkel ezelőtt. Az emlékirat különben száraz aktaszertiséggel, minden szín nélkül és nem igen vonzó stílusban számol be az utóbbi négy évtized nevezetesebb diplomáciai eseményeiről.

A perfid Khina. Kínából az a hír érkezik, hogy a boxerláadás tavasszal újra kitör, sokkal nagyobb erővel, mint 1900-ban. Azt beszélik, hogy az új lázadás előkészítésében nagy részük van a japánoknak. Kémeik és izgatók Mandzsuriában és Khina többi részében igen erőlyesen dolgoznak.

Ennek kommentárjáról egy német lapban a következő jellemző dolgokat olvassuk:

Khina a ráótt hadikárpótás első részleteit meglepő gyorsan és pontosan fizette, míg egyszerre csak kijelentette, hogy nincs többé abban a helyzetben, hogy az arany-árfolyam szerint fizessen, hanem fizetni fog az ezüst szerint. A hatalmak ebbe természetesen nem egyeztek bele, mire a fizetés megakadt.

A kínai fegyverbevételi tilalmat a kínai kormány durván kijátszta. Különböző utakon rengeteg mennyiségű fegyvert és löszert csempészték be az országba, úgy, hogy nincs többé kétség, miszerint Khina új harcra készül az idegenek ellen. Több oldalról megerősítik, hogy a császárné és befolyásos tanácsosa, Junglu szilárdan el van nök tökélyre az új háborúra. Mikor a múlt hareok kitörése előtt hét évvel a császárné majd olvadt a szeretetreméltóságtól a követek feleségei iránt, Khina alapos ismerősei figyelmeztették az európai világot, hogy ennek föl ne üljön, mert a császárné alkalomadtán a legnagyobb szivtelenséggel áldozná föl a kínai csempészeknek azokat a hőlygyeket, akiket megölt.

A mostani pekingi jelentések hasonló dolgokról értesítenek. A császárné nemcsak a követek feleségeit fogadja több ízben, hanem a Kínában utazó többi európai asszonyokat is udvarába hívja s szeretetreméltóságával elvakítja. Ez az európaiakat talán tévútra vezeti, a kínaiakat azonban jól tudja, hogy ez csak csel, nehogy a gyűlölt fehér ördögök megtudják az udvar igazi szándékát.

Peking utcáin napról-napra szaporodnak a lázó plakátok s a boxerek, akik Tuan hereg vezénylete alatt az idegenekkel a harcot fölvették, most ismét nyíltan viselik a jelvényeiket. Tuan hereg és *Tungfuszung* tábornok, akiket állítólag örökös kényszermunkára ítélték, nagy haderővel állnak Kanszu tartományban s csapatok napról-napra szaporodnak. Junglu állandóan összeköttetésben van velük s Juansikai, Csili alkirálya nyíltan támogatja őket.

Azok az erődítmények, melyeket Pekingben a követek körül emeltek, nagy száka a kínaiak szemében. A közvélemény azt követeli,

hogy a császárné ezeket távolítsa el, mert élő gyalogai a dinasztia őseinek és a népek. A hangulat izgatottsága napról-napra annyira fokozódik, hogy új kitérésről lehet tartani. Az európai hatalmak elég esztelenek voltak Tiencinből és Sanghaiból csapataikat visszavonni, ami a kínaiakat nagyon fölbátorítja. De még nagyobb esztelenséget követtek el akkor, mikor a császárné menekülése után nem kergették el a mandusdinasztiát s nem tették meg új császárnak a Ming-dinasztia egyik sarját, — Nanking székhelyét.

A birodalomgyűlésből. A német birodalomgyűlésen ma a pénzügyi hivatal költségvetésének részletes tárgyalása folyamán gróf Corner (konzervatív) azt kérdozi, mit szándékozik tenni a birodalmi kormány, hogy a német cukoripart még a brüsszeli egyezmény után is versenyképes tegye a világpiacon s szándékozik-e még ebben az állészakban erre vonatkozó törvényjavaslatot benyújtani.

Thielemann miniszter köszönetet mond Cornernek azért, hogy a kérdést olyan precíz alakban intézte hozzá, hogy megkönnyíti neki a választ és eléjét veszi a vita elmérgesedésének. A szövetséges kormányok — mondja azután — megígérték, hogy megkezdik a viszonyok tanulmányozását abban az irányban, vajjon szükség van-e új rendszabályokra, esetleg új kontingentálásra. A brüsszei egyezmény még nem lépett élebe. A kormányok tehát eddig csak annak az anyagnak az alapján dolgozhattak, amely az egyezmény megkötésekor rendelkezésre állott. Ez az anyag a szövetséges kormányoknak még nem adott okot arra, hogy a birodalomgyűlésnek a cukor kontingentálását ajánlják, akár a termelés kontingentálása alakjában, akár a fogyasztás kontingentálása alakjában, amint pl. Ausztriában történt.

A *st. avstriai egyetem* folyó kiadásainak ledezéséhez való hozzájárulás címénél *Sattler* sajnálja, hogy a katolikus fakultás felállításánál ismét Rómába fordultak, ahelyett, hogy az állami szuverenitást érvényesítették volna.

Halley titkos tanácsos kifejti, hogy a katolikus és a nagy német sajtó támogatta az államot abban a törekvésben, hogy Strassburgban katolikus fakultást állítson fel. Más részről az egyezményt Róma teljes győzelmének mondják. Az állam autonóm eljárásal felkeltette volna az egész ország bizalmatlanságát. Örvendünk, hogy az egyezmény a kuriavai létrejött.

Spahn azt kívánja, hogy terjeszszék elő a Rómával folytatott tárgyalásokra vonatkozó iratokat. Spahn kifogásával szemben, hogy a fakultás ügyére vonatkozó indokolást nem terjesztették elő,

Thielemann államtitkár utal arra, hogy a 400.000 márkás hozzájárulás régebb, mint a birodalmi kincstári hivatal.

Schrader azt tartja, hogy a katolikus fakultás nem egyéb, mint a püspöki szemnarium kiterjesztése.

Báró *Härtling* hangsúlyozza, hogy pártja távol áll attól, hogy Németországon új kulturharcot akarjon provokálni és üdvözölné az a napot, amelyen telekezeti egyesületekre már nincs szükség. Majdnem szánokozan mutattak rá római miszsióira. Ily fakultás felállítása egyszerűen a méltányosság követelménye. Ha ennek keresztülvitele Rómában eleinte nehézségekbe ütközött, ennek nem Rampolla állítólag franciabarát érzelmei voltak okai. A pápa kezdettől fogva azt mondta, hogy közeputat kell találni a Németország által követelt politikai célok és a valóságos célok köz. Örvend, ugymond a szónok, hogy a birodalomgyűlésen kifejezhető különös nagyrabecsülést Rampolla díborosnak. A Rómán át vezet út az egyetlen, amely célra vezetett. Kölosönös engedékenységre volt szükség.

Az utam folytatták a részletes tárgyalást s több címnél ellogadták az előirányzatot. A legközelebbi ülés holnap lesz.

A macedóni reformáció. Az osztrák-magyar-orosz memorandum alapján a porta kidolgozta a Macedóniában életbeléptetendő reformszabályzatot s azt szentesítést végett a szultánhoz beterjesztették. A szentesített szabályzatot ezután közölni fogják az osztrák-magyar és orosz nagykövettel.

Konstantinápolyból azt az érdekes hírt távirják, hogy *Szöll* Kálmán magyar és dr. *Koerber* osztrák miniszterelnököknek a Macedóniára vonatkozó interpellációkra adott válaszai a Yildizkioszkban és a portán mély benyomást tettek.

Konstantinápolyba érkezett újabb jelentések szerint a *Lubanova* mellett (monasztri vilajet) folyt harcban, amely szombattól vasárnapig tartott, nem osendörökkel tüztek össze a bolgárok, hanem egy katonai különítménnyel, amelyből két ember, köztük egy százados elesett és kettő megsebesült. A bandának egy másik banda is segítségére jött. A porta körében azt

hiszik, hogy a három vilajet újjászervezésére és a osendörög parancsnokságára német tisztakat fognak kinevezni.

Szaloni, március 6.

Hűmi basa főfelügyelő Konstantinápolyból azt az utasítást kapta, hogy a macedóniai bizottságok bandáinak valamennyi tagját felségárulónak tekintse és mihielyt valamelyiküket elfogja, azonnal lövessék agyon.

Konstantinápoly, március 6.

Az amnesztia alapján már több mint 400 embert nyert vissza szabadságát.

London, március 6.

A Balkán egyik államának itteni diplomáciai képviselője szerint a Macedóniában életbeléptetendő osztrák-magyar-orosz reformtervezetere vonatkozó függőlekei a két könyvnek csakis hátrányos lehet. *Landsdownenak* tartózkodása, amely odairányul, hogy az angol kormány újabbán még egyszer fontolóra vegye a reformjavaslatokat s esetleg kiegészítő indítványokat fog tenni, azt fogja eredményezni, hogy a nyugtalan elemekben reményt fog kelteni az angol kormány közelbeléséhez s nagyon megnövekedti a reformáció sikerét, mert felfavarja a kedélyeket. Az illető diplomáciai képviselő megerősíti azokat a híreszteléseket, hogy a szófiai macedon-bizottságok sok pénz felett rendelkeznek s nemrég 7 millió frankot kaptak gróf *Ignatiev* közvetítésén utján s pánszláv mozgalom vezetőitől.

London, március 6.

Ma egy fehérlapnyvet tettek közzé, mely *Landsdowne* államtitkár hosszabb nyilatkozatát közli, amelylyel az államtitkár gróf *Deym* londoni osztrák-magyar követ előtt kifejtette az angol kormány felfogását a macedóniai helyzetről. E szerint a reformjavaslatoknak csak ideiglenes elfogadását nem úgy fogják fel, mintha a kormány nem tehetne vagy támogatná más javaslatokat, ha a jelenlegiek nem bizonyulnának célra-vezetőeknek.

A francia kormány s a Vatikán viszállya. Egy francia távirügynökség a következőket jelenti Rómából: „A francia miniszterelnök legközelebb nyilatkozni fog a francia szenátusban néhány püspöknek a Kuria megkérdése nélkül való kinevezése tárgyában. Combes miniszterelnök tudvalevőleg elhatározta, hogy ha a Vatikán a francia kormány által kinevezendő püspököket nem erősíti meg, akkor egy régi precedens alapján az illető egyházmegyék érseke által fogja investálni. A pápa ez ügyben tárgyalni fog a jubileumi ünnepekre Rómába érkezett francia bibornokokkal és egyháznagyokkal, de csak mint magánüggyről, mert ez irányban a francia kormány a Kuriahoz kérdést még nem intézett, de nem is intézhet. Mert ha a kormány által egyoldalulag, a Kuria megkérdése nélkül kinevezett püspökök a kinevezést ily körülmények közt elfogadják s eltűrik azt, hogy kinevezésük a hivatalos lapban is megjelenjen, már ez által szakadárokká válnak.”

Az ügy rendkívül fontos, mert nemcsak a két-három püspök kinevezéséről, hanem a koncordátum 5. §-áról is van szó, melynek értelmét végérvényesen, világosan tisztázni kell, hogy kitűnjék, van-e a kormánynak önálló kinevezési joga, vagy nincs.

A trieri iskolaháború. A trieri iskolaháború ötletéből nagyon érdekes nyilatkozatot tesz egy német ember, akit a trieri gimnáziumban neveltek s aki egy német lapozh intézett levelében elmondja, hogy a trieri királyi iskolában nemcsak a hittant, de egyéb tárgyakat is tanítottak a katolikus káplánok. A történelemből — írja a levélről — a 30 éves háborút tanult. Tanárunk megmagyarázta, hogy miképpen szabadultak meg azok a cseh leóurak, akiket a prágai tanácssterem ablakából lövöltek. A dolog nagyon egyszerűen történt, mondta: *Sziz Mária fogta föl őket a palástjával.* Így foly a történelemtanítás a trieri iskolában, de a trieri püspök nem elégedett meg ennyivel. Finkoviktust alapították, hogy a tanulókné ne érintkezessenek másvallásuakkal. A koviktus lakóinak száma egyre növekedett, mert minden módon arra törekedtek az intézet vezetői, hogy a tanulókné bizonyítványokat kapjanak. Jellemző, hogy a növendékek csak ugynevezett *tisztított* kiadásban olvashatták a klasszikusokat. Az intézetet, mely tudvalevőleg felekezetenküli volt, így sikerült Korum püspöknek teljesen katolikusá tennie s amit e gimnáziumnál cselel ért el, most erőszakkal akarja keresztülvinni a trieri leányiskolákban.

A BUDAPESTI NAPLÓ telefonja.

Szerkesztőség 56—12

Kiadóhivatal 54—39

— Denunciálás a kormány rendeletére.

Szavahihető tanuk állítása szerint Törökországban nem létezik olyan intim társaság, amelyben nyugodtan elmondhatná az ember a véleményét a kormányzatról, szultánról, nagyvezérről. Minden második ember rendőrök, részben hivatások, részben pedig csak olyan mükedvelő, aki a besugással érdemeket igyekszik szerezni magának. Jelen vannak mindenütt. A nagykövetség estélyein is, akár katonai uniformisban is, ami odalenn, abban a másik világban, nem kötelez olyan gallériára, hogy egy kis besugástól tartózkodjék a vitéz. A denunciálás nemcsak hogy jövedelmező mesterség, hanem most már ezután kötelező is például a tolmácsokra és idegenvezetőkre nézve. — A török kormány tudniillik legujabban szigorú rendeletet bocsátott ki, mely szerint ezután ezeknek szintén testületet kell képezniök egy a hatóság által helybenhagyott főnök vezetése alatt. A tolmácsok nemcsak állandóan a kormány felügyelete alatt lesznek, de kötelesek lesznek kihallgatni az idegenek beszélgetéseit is és arról a kormánynak jelentést tenni.

— Jelmezes bál a cári udvarnál.

Egy berlini lap pétervári levelezőjének alkalmá volt résztvenni abban a jelmezes bálban, amelyet a minap rendeztek a pétervári cári palotában a cárné kezdeményezésére. Az est káprázatos pompája mellett szól az is, hogy a különben roppant gazdag és pazarló orosz főnemesség közül is csak háromszázötven hivat meg (nolott) egy udvari bárra tízszor annyian is hivatásnak), mert az ünnepléyyel járó rengeteg költséget nem sok orosz főúr bírta volna t. Az est háromszáz esztendővel korábbi időbe varázsolta vissza a községet, a második Romanovnak, Mihajlovics Alexej cárnak az idejébe, akinek felesége, Mária Ilyincina cárné a Miloszlavszkiai híres törzsből származott. A jelenlevők a Mihajlovics Alexej cár udvarának egy-egy előkelőségét ábrázolták, történelmi hűségű s káprázatos pompájú ruhákban. A télapalota hatalmas termeiben már az egész társaság összesereglett, mikor az udvar érkezését jelentették. Miklós cár Mihajlovics Alexej cárnak a diszruháját viselte, teljesen hű utánzatban. A nobél aranydíjakkal szegélyezett katonán s az eredei alakú magas sipka rendkívül jól állt a rokonszenves arcu uralkodónak. Karonfogva vezette az ünnep királyinóját, a szép ifjú cárnét. Ruhájának pompája és gazdagsága meghalad minden képzeletet. Alexej cár feleségének Mária Ilyincina cárnének a ruháját viselte. A kosztümöt a cárné Moszkvában rendelte meg. A koronája merő drágaköveken volt s ez, valamint a gyémántokkal és gyöngyökkel teleszórt öltözék harmincmillió koronát ért. Szergiusz nagyhercegné saraúnja és katiánja aranybrokát és vörösselyem volt, tehintve magyoronágyság szafirokkal és gyémántokkal. A megívottak ósoros szokás szerint üdvözölték a cári párt, aranyhimésű zsebkendőjüket a keblükre tartva. A jelenvolt nagyhercegek és nagyhercegnők rangjuknak megfelelő jelmezt viseltek Alexej cár korából s természetes, hogy különösen a hölgyek vetültek egymással a pompa kijelzésében. György mecklenburg-strelitz herceg felesége (Karlov grófné) rózsás aranybrokát saraúnján fölött melyet óriási keleti gyöngy-gombok tartottak össze, cobolyal szegélyezett világos lilaszínű kaftánt viselt. Oroszország leggazdagabb hercegszásonyan, Jusszupoff hercegnén huszmillió korona értékű drágák ragyogott. Nagyon bájosak voltak a cárné udvarhölgyei, kik fűrtöket viseltek, míg a többi hölgyek ó-orosz divat szerint voltak fésülködve. Az ifjú főnemesség ó-orosz táncokat adtak elő.

— **Adakozás.** A pesti izraelita hitközség választmányának f. hó 1-én tartott ülésén Kohner Zsigmond hitközségi elnök a mult tiés óta belölyt követendő adományokat jelentette be ugyanis: *Szegénygyűjtés* javára özv. lovag Wechsellaun Ignácé 1000 kor. Feischmann Ede és Schmedek Márk együttesen 400 kor., Mandl Ignác J. 400 kor., Lamu Miksa és Dr. Neumann Ralael 100—100 kor., Dicsi Olga 10 kor. A *fiarvadás* javára: Weisz Fülöp 200 kor., Lamu Miksa 50 kor. A *nyugdíjintézet* javára: Schmidt Zsigmond 10 kor. A *leányvárház* javára: Lamu Miksa 10 korona.

— **Szendő lánykák.** Egy newyorki telegramm jelenti, hogy az *ogdoni* reform-iskola igazgatónője egy hihetetlenül vakmerő összeesküvésre jött reá. Az intézet leányövendékei ugyanis elhatározták, hogy a tanítónők szigorát megbozsolandó, az iskolaépületet felgyújtják, a tanítónőket pedig megmérgezik. Egy leány azonban elárulta a titkot az igazgatónőnek, amire ez jelentést tett a rendőrségnek. A vizsgálat kiderítette, hogy az összeesküvés igaz, és a két felbujtó leány holmija közt annyi mérget találtak, amennyivel ezer embert meg lehetett volna mérgeznü. Az összes leányövendékeket letartóztatták.

— **Öngyilkos könyvelő.** Sciffert Vilmost, a Schlick-gyár könyvelőjét, akit az Angyalföldön holtan találtak, ma boncolták föl a törvényeszkői orvostani intézetben. A boncolás megállapította, hogy a könyvelő öngyilkos lett.

— **Marie Daurignac gyengeelméjü.** Párisból jölemik: Marie Daurignac, a nagy Therése nővére ellen az eljárást beszüntették, s a titokzatos Crawford örökös menynasszonyát a napokban szabadon bocsátják. A törvényeszkői orvosok, akik a kisasszony elmeállapotát megvizsgálták, kijelentették, hogy gyengeelméjü. — **Humbertné** tegnapi kihallgatása alkalmával a vizsgálóbíró előtt ismételte azt az állítást, hogy a kormánynak és különösen Patonre volt madridi francia nagykövetnek, aki Párisban többször megfordult nála, tudomása volt róla, hogy ók Madridban vannak. de letartóztatásukra semmit sem tettek. Patonre egy újságíró előtt kijelentette, hogy ez az állítás egészen valótlan. Egyáltalán sohasem fordult meg Humbertné házában.

— **A tisztviselői fizetésrendezése.** Az újvidéki állami tisztviselői Rohonyi Gyula országgyűlési képviselőhöz küldték el a fizetésrendezésre vonatkozó kérvényüket, hogy a képviselőházhöz nyújtsa be.

Az újvidéki állami tisztviselői kar — így hangzik a kérvény — a kormány jóakaró javaslatát hálával feltérrelve fogadja és azzal a kérelemmel járul a képviselőház elé, hogy a javaslatnak jölő évü március 10-iki napjait törvénygy emelkedetése céljából azt — a véderövitá megszakításával soronkívül — tárgyalásra kiütüni kegy eskedjék.

A magyar-óvári gazdasági akadémia tanári testülete a képviselőházhöz intézüi kérvényében nem kíván a javaslat pénzügyi keretén túl terjeszkedő fizetésemelést, de kéri a törvényjavaslatnak olyan kiegészítést, mely a gazdasági tanügyi személyzetének előmenetelét kellőleg biztosítja és ezáltal az arra hivatottakat a magasabb állások elérésére ösztönözzö. Kéri, hogy a 42. § a következő rendelkezéssel egészítessék ki: „A gazdasági akadémia és a gazdasági tanintézetek tanszemélyzetének ama tagjainál, akik a jelen törvény hatálybalépének idején a törvény kiegészítő részét képező C) melléklet I., II. és III. csoportjába tartozó valamely álláson vannak alkalmazva, a 40. § szerint beszámítandó szolgálatok beszámításán felül a magasabb fizetésbe való előlépés szempontjából beszámítandó a gazdasági akadémiai végbizonnyítvány vagy ezzel legalább is egyenrangú oklevél birtokában a tanügyneél eltöltött ösztöndíjas vagy tanárségi szolgálati évek tele, az utóbbiaknál magasabb állásban eltöltött szolgálati éveknél pedig háromnegyed részé.” Végül az asszisztenseknek az állami tanítványok létszámába való sorozását kéri.

Az Országos Polgári Iskolai Egyesület a közoktatásügyi miniszterhez intézüi folyamodásában kéri: 1. annak a törvényjavaslatban való kimondását, hogy polgári és felső-népiszkolai teljes-, avagy középiskolai tanári oklevél birtokában tanár, tanítónó segédi minőségben legfőjebb egy évig szolgáljon, ezen év tolvamán rendessé nevezessék kt; 2. polgári- és felső-népiszkolai teljes-, avagy középiskolai tanári oklevél birtokában segédi minőségben töltött szolgálati évek a fizetési illetmények kiszabásánál a magasabb fizetésbe való előlépés szempontjából egészen beszámítassanak; 3. polgári- és felső népiszkolai teljes oklevél birtokában töltött elemi iskolai szolgálati évek a 42. §-nak megfelelően vétesseket figyelembe, és végül: 4. a 44. §-ban kitalásba helyezett kordévezmény a polgári- és felső-népiszkolai tanórköré is terjesztessék ki.

A beszerzési pénzügyigazgatóság fogalmazói karacsatlakozik amaz állásponthoz, amelyet a pénzügyi fogalmazású tisztviselők mozgalmá során ismertettünk.

— **Eloptogt sorsjegyek.** A minap a vallás- és közoktatásügyi minisztérium számvevősege, ahol a Bazilika sorsjegyeket számlélt, levelet kapott Fiuméből. A levél alatt a következő aláírás volt: *Clemente Lowrier Rappresentante l'Unione Tip-Editrice Torinese Fiume.* A levélről értesítette a minisztériumot, hogy négy Bazilika-sorsjegye, amelyekre kisebb-nagyobb nyeremények estek, elveszett. A 7987/87. számú sorsjegye 40 ezer, 5947/93. számú 2000, 475/89. 1000 és 820/5. számú 1000 koronát nyert. Kérte a minisztériumot, hogy ha valaki az elveszett sorsjegyekkel jelentkezne, ne fizessék ki a nyereményeket. Ma délelőtt tényleg jelentkezett egy szolga a 40 ezer koronás nyereményért. Nyomban bevitték a főkapitány-ságra, ahol kiderült, hogy *Szöke Gusztáv* a neve és a Hazai Bank részvénytársaság megbízásából akarta felvenni a nyereményt. A bank pedig *Schaplinger J.* pécsi cégtől kapta beváltás végett. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Halálozás.** Fischer Ignác, született Friedenstein Netti hetvenéves korában Budapesten meghalt. Az elhunytban, akit kiterjedt rokonság gyászol, *Feladi Borzsa*, a jeles művésznó, édesanyját vesztette el.

— **Még egy ártatlanul elítélt.** Jacques Dhur, a párisi *Le Journal* munkatársa, aki tavaly kegyelmet esközölt ki a feleséggyilkosságai vádolt *Dana*, gyógyszerésznek, amennyiben sikerült bebizonyítania, hogy az elítélt közel másfél évtizedig szenvedett ártatlanul a börtönből, nem nyugszik. Megint visszazerezte egy ártatlanul szenvedő ember szabadságát. Egy párisi telegramm jelenti, hogy a gyilkosság miatt 23 évvel ezelőt életfogytig tartó kényszermunkára ítélt Jean Chales kegyelmet kapott. Ilyképp a csak nemrég fölélosztott ügy új sláudumba került. A dolgot tudvaleg a bagnaró ítélt fegyeno fának a kérelmére Jacques Dhur vette a kezébe. Már az első cikkben, amelyet Dhur a Journalban *Még egy ártatlanul elítélt* cím alatt közzétett, számos érvel

bizonyítottá az elítélt ártatlanságát. Dhur tovább folytatta a harcot és egész sereg okmánytal igazolta, hogy Chales ártatlan a neki tulajdonított gonoszlásban. Chales megkegyelmezésével azonban ez a bűnygy nem ért véget. Új vizsgálatot rendeltek el, hogy most, harcme esztendő után, ha lehetséges, megtudják, ki az igazi bűnös.

— **Tüntetés.** Ma este hat órakor az Andrássy-uton lévő Klivényi-féle vendéglő nagytérmeben értekeletet tartott a vasárnapi négyülés előkészítő bizottsága s a gyűlésen megjelent az egyetemi ifjuság is nagy számban. Az értekelet után, egy félnyolc óra tájban mintegy négy száz emberből álló tömeg az Andrássy-uton a Lánchid felé tartott, hogy átmenjen Budára s ott báró Fejérváry lakása előtt tüntessen. A rendőrség már jó eleve értesült erről a szándékról s a hidakat mindenütt nagyobb számú rendőrség őrizte. Dolguk azonban nem akadt a rendőröknek, mert a tüntetők józanabb elemei a Károly-körrutra tereltek a tömeget amely a *Kossuth-nóta* és a *Himnusz* éneklése közben a Károly-köruton és a Kerespesi-uton át a József-körrutra tartott, hogy *Kossuth Ferenc* lakása elé vonuljon. A tüntetők nagy zajjal, nagy élénzés és abogolás mellett vonultak végig az utcákon, úgy, hogy sok üzlet tulajdonos sietve hazutata le üzlete redőnyeit, attól tartva, hogy valami kár esik az üvegtábláknak. A Népszinháznál *Schmidt* rendőrfelügyelő vezetése mellett tíz lovasrendőr várta a tömeget s a rendőrfelügyelő komoly viselkedésre intette a tüntetőket. Mivel a tömeg továbbra is nagy zajjal vonult végig a köruton, a tíz lovasrendőr a menet közé vágatott, amelynek egy része erre a közeli mellékutacba menekült. *Langlet* Zoltán képviselő felelősségre akarta vonni *Schmidt* felügyelőt, aki azonban kijelentette a képviselőnek, hogy, csak a főnökének tartozik felelősséggel. Ezáltal a szétrebent tömeg újra egybeverődött és *Kossuth Ferencnek* József-körut és *Reviczky-utca* sarkán lévő lakása elé vonult, ahol *Kossuthot* éljenzte. *Kossuth Ferenc* az ablakából beszédet intézett a tüntetőkhöz, kitarásra buzdítva az ifjuságot. Az ifjuság azután a rendőrség többszöri felszólítására szétoszlott. A tüntetés alatt komolyabb rendőri beavatkozásra nem került a sor s előállítás sem történt.

— **Nem fodrász, hanem gróf.** Müncheni telegramm alapján több ízben megemlékeztünk már *Anasztásia* mecklenburgi özvegy nagyhercegnőről, a jelenlegi uraikód nagyherceg anyjáról, akiről az a pletyka kelt szárnyra, hogy beleszeretett az udvari fodrászba. Münchenből azt jelenti, hogy a nagyhercegné szerelmének tárgya nem fodrász, hanem egy mágus: gróf *Foss*, aki állandó játszótársa volt a lawn-tennis-játéknál.

— **Uj halothamvasztó.** *Dessában*, mint egy német lapban olvassuk, halothamvasztót fognak építeni. A város egyhangulag megszavazta a halothamvasztó számára kért ötezer négyzetméteres telket.

— **A holt menyasszony.** A *Temesvárral* szomszédos *Parac* községben *Szakosán* Mária 20 éves leány férhez ment. A templomból jövet román paraszt szokás szerint idvölveséssel fogadták a mátkapárt és *Jorgován* Illés vó ély oly szerencsétlenül lótt, hogy a golyó a fiatal ara hátgerincébe hatolt és a leány holtan rogyott össze.

— **Homályos rendelet.** Az Andrássy-uton van néhány zenés kávéház, amelynek rendőri felügyelet alatt álló nőkből teik ki a törzspublikuma. Ezt persze a kávéházak tu adjonasi ellejelek kiirni a cégtáblára — s a kávéházakba tévedt tisztességes publikum nemcsak cigánymuzsikát hall ezekben a máskülönbön lényesen berendezett helyekben, hanem trágárságot is és pedig bőségesen. Éjszakaról-éjszakára botrányok is zajlanak le ezekben a lokalitásokban. Hogy ez jövdre ne legyen így, arról kissé kétséres ugyan, de gondoskodot: a főkapitány. Egy ma kiadott rendeletben eltilotta a rendőri felügyelet alatt álló nőket attól, hogy ezeket az Andrássy-uti kávéházakat rendezés látogassak. Most még csak azt vona na jó tudni, hogy mi az a látogatás, amit a rendőrség rendeznek nevez?

— **Földréngések.** *Krasitzból* táviratozzák hogy a földréngés, mely az utóbbi napokban kissé alábbahagyott, tegnap és ma éjjel oly erős volt, hogy a lakosság rémületen szaladt ki a házakból és az éjszaka egy részét az utcán töltötte. Reggel a nép ismét megnyugodott. — *Karlsbadból* táviratozzák, hogy ma éjjel és reggel többször földréngést éretek. Az első lökés fél tíz óra tájban, a második tíz órakor a harmadik reggel három órakor, a negyedik hat órakor volt. Az első lökés meglehetősen erős volt. A lakosság megnyugodott, mert a forrásknál nem történt baj. — *Auschából* táviratozzák: Tegnap délután öt órakor itt gyöngye földréngést éretek, melyet este tíz órakor és reggel hat órakor erős hullámasz követett. A délelőtti folyamán nem ismétlődött a földréngés. — *Flauenből* (Vogtland) táviratozzák: Ma újból heves földlökéseket éretek *Flauenben*, *Reichenbachban*, *Zwickauban* és más

helyeken. A földrengés igen erős volt. A *Vogtländer Anzeiger* jelenti *Sachsenberg*-ből: A házakban, különösen a falházakban több másodpercrel ingogtak a deszkák és gerendák. A rázkódás igen komoly és aggasztó volt. Sokan félnek az új beállítástól. Voltaképpen éjjeli nyugalmat nem lehet többé gondolni. A lakosság közt nagy az izgatottság.

— **Marconi távirója a rendőrség szolgálatában.** Nemrégiben egy *Thibon* nevű francia születésű egyén szeretője segítségével rablógylilkosságot követett el. Páris közelében, Bois Colombeban, egy duszragad földirtókost öltek meg és raboltak ki. A tetteseknek sikerült a rabolt értékpapírokat értékesíteni is. Bloch milánói bankár vásárolta meg azokat jóhiszeműen, sejtelve nélkül annak, hogy az eladók milyen uton jutottak azoknak birtokába. A rendőrség azonban nyomozás közben rájött arra, hogy ki vásárolta meg az értékpapírokat és Bloch bankárt letartóztatta. A bankár aztán olyan kimerítő személyleírást adott a két gonoszlevélnek, hogy személyazonosságuk minden kétséget kizárólag megállapítható volt. Ez azonban nem sok haszonnal járt, mert azok már árkon-berken túl voltak. A „Breagne” hajó fedélzetén valahol a nyílt tengeren jártak. Utban New-York felé. A párisi rendőrségnek azonban kitűnő ötlete támadt. Üldözni nem lehetett ugyan a bűnösöket, de értesíteni lehetett róla a hajó kapitányát, hogy kik vannak az utasok között. A „Breagne” hajó ugyanis el volt látva Marconi készülékekkel s ezek felhasználásával a párisi rendőrség radiogramot küldött a hajó kapitányának. A távirat a szökevény rablógylilkos elogatására szóló parancs volt. A hajó kapitánya a parancsot azonnal teljesítette. Thibonnál tizenegyezer frankot talált aranyban. A rablógylilkos szeretője az elogatásnál a tengerbe akarta vetni magát, de még idejében megakadályozták benne. A „Breagne” aztán Havreben kikötött és a bűnösöket átadta a hatóságoknak.

— **Egy női test tele varrótával.** Egy nápolyi lapban olvassuk, hogy ott csodájára járnak az orvosok egy bankhivatalnok leányának, akit családára való tekintettel csupán Emilia kisasszonynak neveznek. A szerencsétlen leány testéből tűk jönnek ki tömegesen s a tűk a testében balról jobb felé való irányt vesznek s ebben az útjában néhány úgy megforgódnak, hogy valóságos horogalakja van. Megvizsgálták Emilia kisasszonyt Röntgen-sugarakkal s kiderült, hogy egész teste tele van tűkkel s csak az a csodálatos, hogy életműködéseit ezek a tűk nem akadályozzák. Nagyon valószínű, hogy a leány tűt szoklott nyelni, de ezen a passzióján még nem érték rajta a leg gondosabb felügyelet mellett sem. Még érdekesebb, hogy éjjel-nappal látomásai vannak, halltakak és szellemekkel folytat beszélgetést, különösen elbunyit nagyanjával, aki egy alkalommal arcul is ütötte s a család azt állítja, hogy a csatánál maga is hallotta. Emilia még az ürdögöl is folytatott társalgást; erre papot hívtak, aki elvégezte rajta az ürdögölés szertartását s azóta nem diskurál a sátánnal. A leány nagymértékben hiszterikus hipnotikus álomba is nagyon könnyen lehet juttatni; állapotán tehát a családja nagyon el van keseredve. A nápolyi nép azonban szentül meg van győződve, hogy Emilia jövődni is tudna s hangosan követeli a családtól, hogy tegyen ebben az irányban kísérletet. A leány hozzátartozóinak háza előtt már volt is népcsofület, amely főleg lutriszámokat kívánt a szerencsétlen leánytól, aki különben állandóan orvosi felügyelet alatt van.

— **A lemberg-i panama.** Egy lemberg-i telegramm jelenti, hogy néhány héttel ezelőtt az országos pénzügyi hatóság a városi végrehajtó-bizottságtól elvette az adóhátralékok beajátását, mert a városi bizottság oly lanyhán hajította be az adóhátralékokat, hogy a hátralék óriás összeggel növekedett meg. Ugyanakkor a városi tanács ügyvitelének ellenőrzésére egy bizottságot küldtek ki. Dzivinszki tanár, a bizottság elnöke, a tegnapi közgyűlésen terjesztette elő jelentését, amelynek főlovasása viharos jelenetekre adott alkalmat. Dzivinszki jelentése szerint a városi tanács szervezete tökéletlen és a tisztviselők és a polgármester nem képesek eleget tenni a feladataiknak. A tanács hivatalában rendetlenséget, anarkiát és hiányokat konstatait a bizottság. A beruházásoknál a tanács messze túllépte az előirányzott összegeket. A zárszámadásokat ismételt sürgetés mellett sem terjesztette a tanács a közgyűlés elé. Megkezdtek községi munkálatokat, mielőtt a közgyűlés a költséget megszavazta. A községi pénztáraknál másfél millió korona hiányt konstatait a bizottság, sőt sikasztások is történtek. A polgármester nemrég nyilvános közgyűlésen tagadta, hogy az adóval hátralékban van, amikor ezért megtámadták. Pedig a dolg igaz volt, mert adóhátralékát csak a kijelentés után fizette meg. A tanács a közgyűlés tudta nélkül jelentékeny adósságot csinált, hogy a hiányokat fűdözze. A város tisztviselői el vannak ad'sodva. Dzi-

vinszki előterjesztése nagy izgatottságot okozott a közgyűlésen s az izgatottság csak növekedett, amikor Malakovszki polgármester emelkedett szólásra, hogy a vádakkal szembe fordítsa. A polgármester beismerte, hogy Lemberg közigazgatása reformokra szorult, de reformokra sok idő szükséges. Megígérte, hogy a maga részéről mindent meg fog tenni, hogy a bajokon segítsen.

— **Pusztító árvíz.** Koredből borzalmas szerencsétlenség híre érkezik. Az utóbbi hetekben nagy árvíz pusztított s több mint négyezer hal omlott össze. Ed-dig száznyolcvanhat ember pusztult el.

— **Rendőri hírek.** *Wanca* Ferenc bérkocsis ma délelben a Mátyás-tér 7-ik számú házban gyógyíthatatlan betegsége miatt melbe lötte magát. Haldokolva vittek a Rókus-kórházba. — Ma délelben az Eötvös-utca 45. szám alatt levő vegyészeti gyárban pincetűz volt, amelyet hamarosan eloltottak. — *Kirner* Mátyás 60 éves magánzó ma délelőt kóbanai szőlőjében revolverrel véletlenül elsütötte s a golyó a fejébe került. A szerencsétlen ember nyomban meghalt. — Tegnap este a Margit-híd mellett egy 20–25 évesnek látszó, fekete ruhába öltözött urinó a Dunába ugrott és nyomtalanul eltűnt a hullámokban.

(x) **Fratelli Deisinger** ajánlja kávé-, tea- és rumkülönlegességeit. Raktárok Budapest, királyi bérpalota, Ferenciek-tere, Fiume és Trieszt.

Biblia és Babel.

A német császár kijelentette, hogy azok között, kiknek az Uristen megnyilatkozott, volt Nagy Vilmos is.

Megmondoln hm! a pusztá tény:
Királyok közt is volt olyan legény,
Ki nem ismert fáradságot, veszelty,
S magával az Uristennel beszélt.

Az egy dolog nincs eldöntve csupán:
Ki kullogott a másik íél után;
Vajjon az ég, avagy az ősök vára
Szolgáit helyül az audienciára?

S habár az Ur is ur e földtekén,
Császárnak mégsem császár ő szegény,
Gordája angyalok serege bár,
És mondható, az ég királyi vár;

De első mégis a berlini gárda,
Amely a harcok mezejét bejárta;
S ha kéeknek mondható is lenn az ég,
Ő, kéeknek legszebb a berlini kék.

Igy nem csudálandó a pusztá tény,
Hogy volt közöttük oly erős legény,
Ki nem tudott fáradságot, veszelty
S magával az Uristennel beszélt.

xi.

A Campanile-ügy.

— Jelenet. —

A velencei Campanilét a begyűlt másfél millió lírán ügy főgák épitni.

A polgármester: Igenis, újjaépitjük,

A jegyző: Csak hogy, kérem...

A polgármester: Nos? Ki vele.

A jegyző: Azt jelentik a szállótulajdonosok, hogy mióta a Campanile bedől, az idegenek csak úgy tödudnak Velencébe...

A polgármester: Tudom.

A jegyző: Tehát...

A polgármester: Tehát ön számára. Mert ön azt akarja mondani, hogy így jobb, ugy-e bár?

A jegyző: Azt.

A polgármester: Nézze, fiam. Amíg nincs Campanile, jönnek az emberek, mert látni akarják a helyét, Amint lesz Campanile, jönni fognak az emberek...
A jegyző: Hogy lássák az új Campanilét.
A polgármester: Az emberek azonban szeretik a változatosságot.

A jegyző: Helyes.

A polgármester: Majd a végén helyesejlen, nyomorult hiszélő. Az emberek szeretik a változatosságot s ezért csakhamar meg fogják unni az új Campanilét is, ugy-e?

A jegyző: Igen.

A polgármester: Már kívánni fogják, hogy valami kis szenzáció történjék a Campanilével, ugy-e?

A jegyző: Igen.

A polgármester: Hogy így fejezzem ki magamat, egy kis bedőlést szeretnének majd megint látni.

A jegyző: Kezdem érteni...

A polgármester: Tehát az új Campanile egy szép és előre bejelentett napon be fog dőlni, beléptidjakkal.

A jegyző: Nagyszerű!

A polgármester (hívvel): Igenis, be fog dőlni, mint elődje, a régi Campanile. Nem is Campanile az, amely nem dől be.

A jegyző: Kiténő.

A polgármester: Es amikor bedől, másodsor is újjaépitjük. Es ez így fog menni éveken át, a Campanile minden tavasszal újjaépit és minden ősszel bedől. Es ez a bedőlési nap nemzeti ünnepe lesz...

A jegyző: Mily kitűnő eszme!

A polgármester: Es be fognak dőlni az idegenek Velencébe és kidülledt szemmel nézik a bedülledt Campanilét. Es döntjük, épitjük. döntjük, épitjük, amíg csak beléjük fér azokba a nyomorult idegeneknek. hadd jöjjenek ide és hagyják itt a pénzt. Szt. Campanile napján épitjük, Szt. Bedől napján döntjük. Majd adok én nekik bedőlést, hacsak ez keil...

— o. —

FŐVÁROS

(*) **A képviselőválasztók összeírása.** A főváros központi választásmánya a következő körlevelet bocsátotta ki: Az 1889. XV. törvények 142. szakasza az országgyűlési képviselőválasztók névjegyzékének minden esztendőben hivatalból való kiigazítását rendelő, el, a kiigazítási munkálatok a székesfővárosi központi választásmánynak határozata értelmében ősszeírók küldőttek által e hónap folyamán eszközölnők. Főhivatalnak emelőlgyva a székesfőváros területén lévő összes nyilvános és köztintezetek, részvénytársaságok, vállalatok és egyesületek igazgatóságai, hogy az idezett törvény alapján választói jogosultsággal bíró helyben lakó alkalmazottjaiknak és pedig egy a tényleges, mint a nyugdíjasoknak névjegyzékét országgyűlési képviselőválasztói kerület szerinti (minden választó-kerület külön lapon összeállítva), az állás (rang), évi fizetés (nyugdíj), lakás és szociális év pontos kitüntetése mellett nozzám legkésőbb ez év március hónap 15-éig megküldeni el, ne mulasszák. Megjegyzendő, hogy nem magyar állampolgárok és oly magánhivatalnokok, kik bár magyar állampolgárok, de 1400 koronánál (700 frt) kisebb évi fizetés után adóznak, valamint szolgák egyáltalában, az emittett névjegyzékekbe föl nem vehetők. *Budapest*, 1903. évi március hónap 2-án. *Halmos*, királyi tanácsos, polgármester, a központi választásmány elnöke.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **Operaház.** *Révy Aurélie*, aki minap oly kedvezően mutatkozott be közönségünknek *Faust*-ban mint *Margit*, — ma este *Mignon* címszerepében sikerrel folytatta vendégszereplését. Az énekesnő valóban sokat tanult külföldi mestereitől, akiknek munkáját fölütőbb megkönyvitte a tanítvány természetes adománya: a ritka muzsikáltság. *Révy Aurélie*-nek szopránya lírai természetű és különösen középső regiszterében mutat fényt és melegséget. Előadása egyszerű, bensőséges, természetes, — énektchnikája pedig kitűnő iskolára vall. A *styxienne* koloratúras disztiményeit meglepő biztonsággal rajzolta meg, — a *románcot* szívhez szóló és meggyőző ábrándossággal adta elő, — a *fecské-duettben* pedig a fejhangok izléses alkalmazásával tünt ki. A közönség igen melegen fogadta a vendégművésznőt, aki mellett *Deek* megható Lothariója és *Blätterbauer* Gizella bájos Phyllineje tünt ki.

** **Zenekarl hangverseny.** Magas színvonalon áll zenekarl hangversenyt rendezett ma este a *Nemzeti Zeneke* a Vígadó nagytermében *Gobbi* Alajos karnagy vezetésével. A nyolc számból álló műsor rendkívül gazdagon képviselte az újabb zenei generációt és hat udonságot mutatott be. A szerzők maguk állottak a dobogóra, hogy műveiket interpretálják, ami csak okozta az érdekeséget. *Angyal* Armand Magyar Ábrándjával kezdődött a koncert. Komoly és hangulatos szerzemény, mely a magyar nemzeti motívumokat előkelő formában dolgozza föl. *Lányi* Ernő *Mese* című apróság szintén magyar és tele van azzal a hűvel, azzal a bájos dallamossággal, ami ezt a kiváló tehetséget annyira jellemzi. *Merkler* Andor *Két zenekarl képe* finom, grációzus munka, különösen az első, az *Aubade mauresque*. Ebben a zenekarl gyönyörűen énekl a keleti jellegű, édesen-melankolikus témát. A második kép pikáns, eleven zene, francia eleganciával kidolgozza. A közönség élénk tetszéssel fogadta mindkettőt és zajosan tapsolt a szerzőnek, aki a karnagy pálcát is teljes biztonsággal forgatta. *Szilás* Albert pályadíjas *Magyar rapszódája* nagy tudással készült, tartalmas és szingazdag mű, mely ennek a törekvő tehetségnek minden jeles kvalitásával bővelkedik. *Major* J. Gyula és *Gaál* Ferenc zenekarlra kísért női karokkal szerepeltek a műsoron. Mindkettőnek zajos sikere volt. *Szendy* Árpád zongoraversenyének

az első tételét Steiner Irén kisasszony mutatta be zenekarkísérettel. A briliáns szerzemény méltó előadásra talált a fiatal művésznőben, akinek a fizikai ereje épp olyan kiváló, mint a fellogása és a játéka. Az Erkel-Huber-féle kettősen Steiner Emma és Meszlény Périma bizonyították be magasabbok képzettségüket. A mai koncertet József Agost főherceg és neje is végighallgatta.

Nemzeti Színház. Az elhunyt Bartók Lajosnak, a Nemzeti Színház volt dramabírói bizottsági tagjának seregléke javára a Nemzeti Színház március 15-ikén előadást rendez. Színrekerül az elhunyt írónak a Pézseli-díjjal jutalmazott történelmi drámája, a *Thurán Anna*, melynek ez lesz a harmincadik előadása.

A Vígyszínház újdonsága. *Beóthy* László *Kovácsné* című bohózata a jövő héten kerül bemutatásra a Vígyszínházban. Főszerepeit *Caillag* Teréz, *Nikó* Lina, *Varsányi* Irén, *Gazzi* Mariska, *Hegedűs*, *Góth*, *Szerémy*, *Vendrey*, *Topolcsai*, *Tanay*, *Balassa* és *Rónaszéki* játszzák.

Ney Hermin Aradon. *Ney Hermin*, az *Operaház* kitűnő fiatal drámai primadonnája, mint *Aradról* jelentik, nagy sikerrel vendégszerepel ott *Zilahy* Gyula társulatánál. Első este *Hunyady Lászlóban* Szilágyi Erzsébet grandiózus szerepét énekelte, amely bőséges alkalmat ad a jeles művésznő lényes kvalitásainak érvényesítésére. Hatalmas drámai szopránja és erőteljes előadása valóságos elragadta a közönséget, amely különösen a briliánsul elénekelt *La Grange-ária* után zúgó tapsviharral demonstrált a művésznő mellett. Az egyes felvonások után pedig nyolcszortzitteren hívták a lámpák elé. A második este *Trubadúrban* lépett föl *Ney Hermin*, aki *Leonora* szerepében ismét elragadta a közönséget. A sajtó a magasztalás hangján ír a művésznőről, aki annyira megkedvelte magát az aradiakkal, hogy *Zilahy* már egy újabb vendégszereplése dolgában tárgyal vele.

Berlini társulat a Magyar Színházban. *Berlini* és *bécsi* újságok arról adnak hírt, hogy a *Magyar Színház* igazgatósága és a *berlini Kleines Theater* közt szerződés jött létre, melynél fogva a *berlini* színház társulata tiz estén fog Budapest, a *Magyar Színházban* játszani. A vendégjáték április 1-étől 10-ikéig terjed. A *berlini Kleines Theater*, melyről szó van, legutóbb *Gorkij* Maxim *Éjjeli menedékhely* című színművének klasszikus előadásaival vonta magára a közönséget a német császárvárosban s ebben a darabban fog vendégszerepelni Budapesten is.

A vidéki színészet közgyűlése. Az *Országos Színész-Egyesület* házában e hónap 10-ikén, 11-ikén és 12-ikén lesz a vidéki színészetek évi közgyűlése. A közgyűlést megelőző napon, hétfőn este nyolc órakor a *New-York* helyiségében ismerkedő-este lesz. Délután három órakor a tanács előtervezetet tart, este föl nyolc órakor pedig a *M. Kir. Operaházban* a vidéki színészek nyugdíjalapja javára mérsékelt helyárakkal előadás lesz. *Shakespeare: Szentiványi álomja* kerül előadásra Mendelsohn remek zenéjével. A sereplők a *Nemzeti Színház* és az *Operaház* kiváló művészeiből kerülnek ki. Az előadás iránt máris nagy az érdeklődés és az a gyermekvilágnak is nagy gyönyörűség lesz tündéres, lényes kiállításánál fogva. A játékoncélra való tekintettel máris felülfizettek, amit a tanács nyilvánosan fog nyugtázni s előreláthatólag szép összeg gyűl össze a nyugdíjalap javára, mely a vidéki nyugdíjalap színészek sorsának biztosítására van hivatva.

Budai Zenekör. Március hónap 9-ikén, hétfőn este félnyolc órakor tartja meg a *Budai Zenekör* a krisztinavárosi polgári leányiskola tornatermében huszonkét hangversenyt, amelynek műsora a következő: 1. Greg: a) Szobert sziv, b) Utolsó tavasz. Norvég dallamok. Vonós zenekar. 2. Jensen: Tündérszóló. Szóló és női kar vonós zenekar-kísérettel. A szólokat Benesch Irma, Csik Irma és Rossi Rozina urhölgyek énekelik. 3. Eisvogel: Szerenata. (Előszór.) a) Andante con moto, b) Adagio, c) Allegro ma non troppo. 4. Major: Szonáta hegedűre és zongorára. (Op. 33.) a) Allegro, b) Andante, c) Rondo ungherese. Előadók: Neumanovics Decker Janka urhölgy és a szerző. 5. Huber: Nem nézek én. Fűfűkar. 6. II. Vilmos császár: Ének Aegirhez. Vegyeskar vonós zenekar-kísérettel.

A Gotterhalte. A *Magyar Színház* márciusi darabja, a *Gotterhalte* három képből álló verses drámai történet. Az első kép egy budapesti magánlakásban, a második egy kis vidéki vendéglő kávéházi termében, a harmadik pedig a városka temetőjében játszik. A főszereplők: *R. Maróthy* Margit, *Szalkai*, *Hovváth* Paula, *Ráthonyi*, *Faragó*, *Hidvéghy*, *Mátrai*, *Rátkai*, *Szomori*, *Deili*, *Giréth*, *Sólyom* és *Károlyi*. A bemutatás március 14-ikén lesz.

A városligeti állandó színház. *Fel* Zsigmond a Városligeti Színház érdemes igazgatója azt a kérelmet terjesztette a tanács elé hogy azt az összeget amelyet az állandó színház építésére fel akar venni, engedje a fővárosi tanács átengedni telekre bekebelezett. A fővárosi tanács amely ez új állandó színház tervét minden tekintetben a legmegelőbbben pártolja, ez újabb kéréshez nem járulhat hozzá, de

módot fog találni, hogy e rokonszenves vállalat igazgatójának a színház átalakítását megkönnyítse.

Állandó színház Máros-Vásárhelyen. A máros-vásárhelyi színház egyesületi mely már három-négy év óta stagnál új életre ébredt. Március 3-án tartott ülésben újjászervezték. Előnké dr. *Bernády* György polgármester, usztelebi elnöké *Sándor* János főispán titkárrá Nagy Imre városi főigazgató választották meg. Ezenkívül 12 választmányi tagot választottak, akiknek a tagok gyűlése és az erők tömörítése lesz a feladatuk. Az egyesület egy állandó közsínház építését tűzte ki célul s a város által ajándékozott legzsébb helyen. A város piacán fog egy modern színházat építeni. Erre már 100,000 korona alap áll rendelkezésre, melyhez még ugyanannyi állami-szegély kiegészítést remélik.

MŰVÉSZET

□ **Alexander Bernát felolvasása.** A *Művészetek Körének* tegnapi gróf *Bathányi* Lajosné lakásán tartott összejövetelén dr. *Alexander Bernát* folytatta a múlt pénteken megkezdett nagyérdékű előadását a művészet léteiről.

Ezzel a lelki élet jelenségeinek a műalkotás keletkezésével való összefüggését fejtegette a kitűnő esztétikus. Abból a tételből indult ki, hogy a művészet nem valami különös lelkialajlás vagy alkotó erő eredménye, hanem a lelki élet mindnyajunkkal közös jelenségeinek és működésének, a tudatnak, a képzetnek, a reflexiónak az analízisnek és szintézisnek fokozottabb tevékenységéből származik. Előadásának végén foglalkozott a művészet céljával s ezt abban a szellemes konklúzióban foglalta össze, hogy a művészet az élet feltüntetése életérzésünk fokozása végett.

A hallgatóságban, amely a jeles tudós fejtegetéseit végig lankadtan figyelemmel s befejezése után lelkes tapsokkal kísérte, ott láttuk: *Andrássy* Aladárné, *Gézáné* és *Tivadarné* grófnőket, *Aggházy* Gyuláné, *Alexander Bernátné*, *Benczur* Gyuláné, *Bemcsy* Agatát, báró *Dániel* Ernőné, gróf *Festetics* Pálné, *Hubayné* Cebrján Róza és *Cebrján* Mária grófnőket stb.

□ **A budai új művésztételep.** A *Gellérthegy* déli lejtőjén, a *Ferenc József*-híddal szemben teljesen kész az új műterem-bérlőház, mely a magyar képzőművészeti társulat költségén épült. A szabadon álló épületben összesen husz négyelmes műterem és ugyanannyi lakás van. A műtermekből pompás kilátás nyílik a pesti oldalra és a főváros környékére. Az új bérlőház a nyár folyamán rendezik be úgy, hogy a művészek már ősszel elfoglalhatják az otthonukat.

TUDOMÁNY, IRODALOM

□ **Középkori munkabérek.** A társadalom- és gazdaságtörténet terén nagy számban munka jelent meg: *Adalék a középkori munkabérek történetéhez* címmel *Mandelló* Gyula jogtanár tollából. Szerző a pozsonyi XV. századbeli városi számadásoknyelvekben a munkabéradatok oly tömegét fedezte föl, mint aminél ebből a korból sehol a külföldön nem rendelkeznek. Egy-egy évre 18.000–25.000 munkanapra szóló napi- és hetibérek foglaltatnak a számadásoknyelvekben. De szerző nem elégedett meg azzal, hogy ez adatokat közölje és átnézetes táblákba foglalja, hanem arra vállalkozott, hogy a számadatokon végzett finomabb statisztikai vizsgálatok útján belőlük exakt uton következtessen a középkori munkatársadalmi szervezetre. Foglalkozási csoportokként tett feltevései a képzett munka, képesített munka segédkezése, közönséges munka, városi katonai szolgálat és városi közönséges szolgálat nagy osztályainak megkülönböztetésére vezetnek és ez osztályok gazdasági helyzete, egymáshoz való viszonya különben meg van vizsgálva. A munka kísérő körülményei: mint éjjeli, vasárnap munká, elbocsátás, béremelés stb. kellő figyelemmel részlelnek. Részletes számítások a pénz értékéről és vásárló erejéről kiegészítik a munkabérestatisztikai adatokkal. — *De Mandelló* e munkája nemcsak a középkori magyar gazdaságtörténet szempontjából bir fontossággal, hanem általános, elméleti kérdéseket is tárgyal. Nevezetesen a *Külföldi középkori történelmi bérestatisztika bírálat* című fejezet az idevágó irodalom egészét bírálattal bemutatja és a XV. századra vonatkozó főbb eredményeket árakkban, bérekben átnézetesen fölünteti. A *történelmi bérestatisztika céljáról és módszeréről* szóló fejezet szerzőnek alkalmat ad arra, hogy önálló elméletet állítson föl, melynek alappontolata az, hogy a bérek, jövedelmek stb. nem abszolút nagyságok, hanem megosztások, vagyis az egyes bér-, jövedelem-kategóriák egymáshoz való viszonya szerint hasonlítandók össze. Egy külön matematikai-statisztikai fejezet a modernebb statisztikai eljárásokat és szerzőnek több saját módszerét tárgyalja melyek mind együtt ily nagyobb számanyagon először nyertek alkalmazást és a statisztikai elmélet gazdagítását jelentik.

SPORT

Jótekönyösi vívóakadémia. Az e hó 14-én este a fővárosi Vigadó nagytermében rendezendő nagy játékoncélú vívóakadémia a legjellegesebb külföldi és magyar mesterek és amatőrök mérik össze legyvereiket. A mesterek közül a már jelzett *Grecco* és *Kirchhoffen* kívül részvesz: gróf *Vay*, báró *Bothmer*, *Arlov*, *Santelli*, *Toricelli*, *Voinai* és *Prucher* Egisto; az amatőrök közül: *Oliviero Olivieri*, *Giuseppe Bonaveggi*, *Adolfo Magistrelli*, *Dino Diana* főhadnagy, dr. *Porteleki* László, dr. *Nagy* Béla. *Berts* főhadnagy, *Békassy* főhadnagy, *Krencsey*, *Farkas* László, *Ujfalussy* főhadnagy, báró *Szentkereszthy*, nemesskéri *Kiss*, gróf *Pejacevich*, *Karkin* Kornél, *Huszár* Ernő, dr. *Várdy* László, *Tóth Péter*, *Penninger*, *Heikler* Antal. A küzdelem nagyon érdekesnek ígérkezik.

Football-match. Hazai football mérkőzéseink valóságos szenzációja lesz a vasárnap margitvárosi match. Magyar csapatok soha ily remek formában nem voltak még, mint jelenleg a *Ferencvárosi Torna Club* és a *Műgyógyászati Football Club*; ez a két legjobb csapatunk fog vasárnap délután egymás ellen kárálni. Mindkét csapat kiváló a gyorsaságban és szívósságban, összjáték tekintetében pedig messze felüláll valamennyi magyar csapaton. Az idein sorra arattak fölényes győzelmeket s mindegyik veretlen még s valóban nyit kérdés, melyik a jobb? Előre látható, hogy igazlans, heves, de fair harc fog folyni az elsőlégiért. *Biro* Guillemt Férnének, ki a footballban szerzett tudását és tapasztalatát ezental csak mint bíró fogja érvényesíteni. Az 1. csapatok matche előtt a II. csapatok tognak délután 2 órasor mérkőzni.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **A Magyar Jogászegylet** március 7-ikén délután 6 órakor az ügyvédi kamara helyiségében ülést tart, melynek tárgya a *csökkent beszámuthatóságról* szóló vita. Előadó dr. *Lukács* Hugó idegklinikai orvos.

§§ **A igazságügyminiszter rendelete.** Az igazságügyminiszter most rendeletet bocsátott ki valamennyi bíróságnak, amelyben elrendeli, hogy mind azok a bíróságok, melyek polgári peres és perenkívüli, bünvádi és telekkönyvi ügyekben mint másod-, illetve harmadfokú bíróságok járnak el, ezen minőségükben hozott határozataikat annyi másolatot példányban állítsák ki és küldjék le az elsőfokú bírósághoz, ahány példányra az érdekelt felek és hatóságok részére leendő kézbesítés végett szüksége van. A rendelet május 1-én lép hatályba.

§§ **A vezérigazgató és társai.** *Violet Ottó Keresztény ruhászövetkezetének* ügyében a harmadnap tartó tárgyaláson a törvényszék folytatta ma a tanak kiballgatását. Ezek a tanak nagyjából a szövetkezet alkalmazottai voltak s igen terhelőleg vallottak a vezérigazgatóra és ennek öcsöcsére, *Violet Szilárdra*. Így *Puha* András kaucióval alkalmazott szövetkezeti szolga szemtanúja volt annak, hogy *Violet Szilárd* még szerelmi találgatást is rendezett a szövetkezet helyiségében. *Violet Szilárd* ezt tagadta s azt vitatta hogy ő hivatalos ügyben érintkezett azokkal a hölgyekkel, akik őt a szövetkezet helyiségében felkeresték. A mai napon elrendelte a törvényszék dr. *Pilis* Iván volt szövetkezeti helyettes ügyésznek, aki jelenleg Nyirégyházán ügyvéd, távirati uton leendő beidézését tanukihallgatás céljából. *Oláh* Elek délután 3 órakor a tárgyalást félüggesztette s holnapra halasztotta el. Holnap délelőtt még négy tanut hallgat ki a törvényszék, azután a könyvszakértői vélemények meghallgatására kerül a sor. Perbeszédék és ítélet csak a jövő hétre várható.

§§ **Az igazság napjénre jön.** Már öt esztendeje annak, hogy *Ráczkevény* egy reggelen nagy iedséggel jelentette *Márki* Andrásné születését *Bona* Teréz az elüljáróságnak, hogy az ura éjnek idején fölakasztotta magát a mestergereandrára és meghalt. A törvényszéki orvosi szakértők, akik a holttestet megvizsgálták, orrán és kezén több sérülést találtak s annak a véleménynek adtak kifejezést, hogy *Márki* András nem volt öngyilkos, hanem idegen kéz által pusztult el. E vélemény alapján megindult a vizsgálat s mivel a faluban köz tudomású volt, hogy *Márki* András a nála barminőki esztendővel fiatalabb feleségével rossz viszonyban élt, elsősorban az asszonyt fogták szemügyre. Ez azonban bebizonyította, hogy ottthon sem volt, amikor az ura fölakasztotta magát, s ennek következtében a törvényszék megszüntette ellene az eljárást *Ráczkevény* azért mindenki meg volt győződve, hogy *Márki* Andrást a felesége tette el láb alól. E szóbeszéd alapján *Márki* András atyafisága a pörnek újra való fölvételét kérte, de nem lévén nyomós bizonyítékuk az asszony bűnösségére, a törvényszék az újrafölvételt megtagadta. Nemsokára ezután történt, hogy a meggyanúsított asszony testvérbátyja, *Bona* Mihály, *ámában* elárulta, hogy a *Márki* András meggyilkolásában neki is része volt. A csendőrség neszté véve az álomban tett vallomásnak, kutatni kezdett a dolgot után s kiderítette, hogy *Márki* Andrást csakugyan a felesége pusztította el két testvérbátyja, *Bona* Mihály és *Bona* József s egy *Nemes* Sándor nevű ocs-

vargó közreműködésével. Mind a három bűnös töredelmesen beismeri a gyilkosságot. A későn kiderült gyilkosságot Verebély Ignác királyi táblai bíró elnök-lésével tárgyalta ma a pestvidéki esküdtbíróóság. A vádhatóságot Halász Lajos királyi ügyész képviselte, védők dr. Weisz Ödön, dr. Kilián Tibor, dr. Molnár Gyula és dr. Rácz Géza voltak. Az elnök először a vádlottakat hallgatta ki kik Márkiné kivételével most is töredelmesen vallottak.

Amikor Nemes Sándort szembesítették Bóna Józseffel, ez szemébe mondta, hogy azzal dísekedett előtte:

— Ne télj! Odavállok vagyok én, ahova Hoszter Fülöp. Az kilenc embert ölt meg s még sem lett semmi baja sem.

Nemes meg visszavágta:

— Te voltál az a Mihály öcséddel, akik az őreggel felakasztottátok. En a sötétben nem tudtam a járást. Még véres is lett az arcom, midőn a kötéli elszakadt s Marci leesett. A vért egy kútnál mostad le! Igaz-e?

Nébány jelentéktelen tanu kihallgatása után elnök a tárgyalást holnapra halasztotta el.

§§ Humberték Párisból táviratozzák hogy Humbertné asszony még mindig azt állítja, hogy ő a politikai áldozata. Tegnap azt mondotta André vizsgálóbíróknak, hogy a miniszterium vonatkozó íket letartóztatni. A vizsgálóbíróknak arra a megjegyzésére, hogy a miniszterium erről bizonyára őt is értesítette volna, Humbertné így felelt:

— Ugyan szegény vizsgálóbíró ur. Csak ma utaltak magán.

Azután a következő párbeszéd folyt le Humbertné és a vizsgálóbíró között:

A bíró: A kormányknak melyik tagja tudta, hogy önök Madridban tartózkodnak?

Humbertné: A tárgyaláson majd meg fogom az illetőt nevezni.

A bíró: Talán Patenótre madridi nagykövetre céloz ön?

Humbertné: Madridban ismételtel találkoztam Patenótre nagykövettel.

A bíró: De ezzel még nincs bebizonyítva, hogy meg is ismerle önöket.

Humbertné: Oh, a nagykövet nagyon jól ismert bennünket A nyolcvanas években igen sokszor résztvett estémén.

A bíró: De ha a miniszterium ismerte az önök tartózkodási helyét és nem akarta önöket letartóztatni, akkor miért rögzözték el?

Humbertné: Hogy kikerüljünk, hogy névtelenül jelentést tegyünk ellenünk.

A bíró: Önök azon vannak, hogy pörüket politikai botránynak ujják föl.

Humbertné: Igen sok politikus bele van az ügybe keverve.

A bíró: Kik?

Humbertné: Csak a tárgyaláson fogom őket megnevezni.

A bíró: Ha önök tudták, hogy a kormány nem fogja önöket letartóztatni, miért vettek lakást Madridban egyik félreos utcájában?

Humbertné: Látszik, hogy ön nem ismeri Madrid városát. Az utca, amelyben lakunk, Madridnak egyik legelőkelőbb utcája, amelyben hercegnők is laknak. A kormány nagyon jól tudta, hogy hol vagyunk. Négy rendőrbiztos állandóan a nyomunkban volt. Az egyiknek szemüvege volt, a másiknak szép szőke bajusza a harmadik egy valószínűs óriás körzakkal viselt, míg a negyedik nagyon hasonlított önre, bíró ur.

Ezzel a beszélgetés véget ért. Patenótre nagykövet nyilatkozatot tett közzé, amelyben határozottan megtagadta, hogy Humbertékkal Madridban találkozt s hogy Párisban annak idején megjelent Humbertékat estéin.

§§ Gabona-ussora. Temesvárról táviratozzák: Friedmann lugosi gabonakereskedő gabona-ussora miatt a lugosi törvényszék által 14 napi fogháza és 2000 korona pénzbüntetésre ítéltetett. A temesvári tabla ma a büntetést kétnapi fogháza és 2000 korona pénzbüntetésre emelte. Friedmann felebbezett.

TÁVIRATOK

Borosszó. március 6. Gróf Lückler, akit a gloriás országos törvényszék jogerősen hat heti fogházra ítél, kegyelmi kérvényt intézett a császárnak.

Briszsel. március 6. Ha áttámasztrák tör ki, akkor a hollandiai vasutak temérdek autómobil fognak beszerezni belga gyáráktól s ily módon fogják fenntartani a postát. A kormány az autómobilokat katonasággal fog a őrizetni.

Róma, március 6. A mai bűti prédikáción a Vatikánban jelen voltak a biborosok és a pápák. A pápa, aki a teljes nyugalmat keresi, nem volt jelen. A szentiaja állapota jó. A náha majdnem teljesen megszűnt. A pápa ma az egész napot ágyon kívül töltötte.

Horvát népgyűlés.

Zágráb, március 6. Az ellenzéki pártok a haladóparti egyetemi ifjúság kezdeményezésére elhatározták, hogy szerdára népgyűlést hívnak össze Horvátország pénzügyi függetlensége érdekében és a véderőjavaslatok ellen.

Megrendszabályozott püspök.

Páris, március 6. Az Elysée-palotában ma tartott minisztertanácsban Combes miniszterelnök kifejezte azt a szándékát hogy a perigueuxi püspök javadalmait felfüggeszti bűjji pásztorlevélnek konkordátum ellenes és az államhatalmat sértő jellege miatt.

A halandóság a francia hadseregben.

Páris, március 6. A szenátus folytatta a hadsereg egészségügyi viszonyaira vonatkozó interpelláció tárgyalását. Gottheron kitéjti, hogy André hadügyminiszter kijelentése, mely szerint a halandóság a francia hadseregben négyszer akkora mint a németben, nagy izgatalmat keltett. A szónok ezt a kedvezőtlen arányt arra a körülményre vezeli vissza, hogy tulsok egyenge szervezett embert hagygnak meg az ezredeknél és hogy az egészségügyi szolgálat hiányos. André tábornok hadügyminiszter azt mondja, hogy minden intézkedést megtettek a halandóság csökkentésére. Erre vonatkozólag az összes ezredeknak a legsürgősebb utasításokat adta ki. A vitát kedden folytatják.

Orosz kém Adenben.

Aden, március 6. Tegnapelőtt itt az őrség elfogott egy orosz mérnököt, aki kísérletet tett, hogy az erődítési vonalakhoz jusson. A mérnökön polgári öltözet volt. A kihallgatásnál azt mondotta, hogy geológus és tudományos kutatókat végéz. A vizsgálát azonban megerősítette azt a gyanút, hogy kém. Végre is két brit tiszt fedezete alatt visszavitték ahhoz az orosz hajóhoz, amelyhez tartozik. Az alonkupi erőd, amelynek közelében a mérnököt letartóztatták, az egész védővonalnak a kulosa. Az erőd magaslaton áll és több üteg van benne.

A bagdadi vasut.

Berlin, március 6. A Woll-ügynökség jelenti Konstantinápolyból tegnapi kelettel: A bagdadi vasutnak Ereging való kiépítése és az e célra szükséges 54 millió iranknyi államkölcsön felvétele tárgyában a porta és az anatóliai vasutársaság között kötött szerződést a török közmunkaügyi miniszter és a Deutsche Bank igazgatója ma aláírta.

Köln, március 6. A Kölnische Zeitung jelenj Konstantinápolyból, a bagdadi vasutra és a kölcsönkonverzióra vonatkozó legutóbbi iráderől: Az 1888. évi 5%-os kölcsön konverziója céljából a Deutsche Bankkal megkötött új 4%-os kölcsön összege 60 millió frank lesz. A bagdadi vasutra vonatkozólag kötött és a konverzió által megkönyvelt szerződésből különösen kiemelendő a kilométergarancia tőkésítése. A kilométergaranciát az anatóliai vasut 12,000 frankról 1,000-re szálította le és ennek fejében 54 millió frankot kap a 4%-os államkölcsönnyéből. Az Anatóliai vasut a bagdadi vasut számára külön társaságot fog alapítani 15 millió iranknyi tőkével. A hajdarpasa-angorai és az eszkiser-koniai vasut eddigi koncesszióját 99 évre hosszabbították meg.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, március 6. Anélkül, hogy nyílt piacon pénzszükségletet mutatkozott volna, a magánkamatláb egyru emelkedik s ma 2 1/2% volt.

Bécs, március 6. (A Budapesti Napló teleoujtelése) Buza megtartotta tegnapi árfolyamát, rozs és zab ellenben 3-4, illetőleg 2 fillérrel javult. Kötött buza tavaszra 7.63-7.65, rozs tavaszra 6.97-7.02, zab tavaszra 6.30.

Zárlatkor. buza tavaszra 7.60, 7.70, rozs tavaszra 7.06, zab tavaszra 6.32-6.33 K.

New-York, március 6. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) Gyaprot: New-Yorkban hejven 10.— (10.10). Márciusra 9.64 (9.87). Juniusra 9.31 (9.59). New-Orleansban hejven 9.11 és 9.11 1/2. — Petroleum: Stand white New-Yorkban 8.20 (8.20). Stand white Philadelphian 8.15 (8.15). Raffined in Cases 10.50 (10.50). Credit Balances at Oil City 1.50 (1.50). — Zsyr: Western steam 10.30 (10.20). Rone és Brothers 10.40 (10.25). — Tengeri irányzata szilárd. — Márciusra 56 1/2 (57.—). — Májusra 53 1/2 (53. 1/2). — Juliusra 50 1/2 (50. 1/2). — Buza irányzata állandó. — Piroz ószi hejven 81 1/2 (81. 1/2). — Márciusra 83 1/2 (83. 1/2). — Juliusra 77 1/2 (77. 1/2). — Szeptemberre 75 1/2 (75 1/2). — Gabona szállitási óra Liverpoolba 1 1/2 (1 1/2). — Áru: sair kio 7. sz. 6. 1/2 (5. 1/2). — Márciusra 4.20 (4.25). Juniusra 4.50 (4.50). — Lest: Spring wheat clears 3.05-3.10 (3.05-3.10). Cukor: 8. 1/2 (8. 1/2). On: 30.25-30.75 (30.—-30.75). — Édz: 13.62-14.— (13.50-13.75). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, március 6. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) Buza irányzata állandó. — Máj-ra 76.— (75. 1/2). — Juliusra 72.— (73. 1/2). — Tengeri irányzata szilárd. — Márc-ra 55. 1/2 (55. 1/2). — Zsyr: Márc-ra — (0.—). Máj-ra 10.07 (10.—). — Szalonna short clear 10.19 (10.12). — Sertészsyr: Májusra 18.37 (18.20). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Panaszoltam búmat...

Panaszoltam búmat röpösödő madárnak, De nem hallgott rám, vitték a gyors szárnyak. Csengővizű esernyőt könyvel teleírtam, Hanem az tovább is csörgözött vígan.

Szomorufűzfának szomorun elmondtam, Hogy milyen nagy, nehéz, fojtó búmatom van, Hajj de annak hajlott, melán esüngő lombja Mindig csak a maya búmatát susogta.

Belsőbajlottam búmat a kiharba, De az kigúnyta, de az kikacagta, Réli virágnak is elzokogtam aztlan S az mosolygott, részvét nem látszott az arcán.

Csak egy sötét róza simult kebecmre, Amikor kicsor ut életem keserve, Oh én sötét rózsám, oh én édes párom, En legdrágább kincsem ezen a világon!

+ A pápák életkora. XIII. Leó pápa aki mult hónapban ünnepelte pápaságának huszötödik évfordulóját, Szent Péter utódainak hosszu sorában a kétszázhatvanharmadik. Az egyház ejedelmei e nagy számában csak tizenegyen vannak, akik legalább tizenhét évig kormányozták a katolikus egyházat és csak tizenhét pápát ismerünk, akik nyolcvan évnél magasabb kora tekintettek vissza. Ezek: XII. Gergely, II. Calixt, XIII. Benedek, XVI. Gergely akik nyolcvanegyesétek voltak; VIII. Sándor és VI. Pius nyolcvanöt évesek értek el. XIII. Gergely, X. Inocent, XIV. Benedek és VII. Pius nyolcvanhárom éves korukban hunytak le szemeké. III. Pál nyolcvanegyeséves lett. IX. Pius, X és XIII. Kelemen nyolcvanötödik életévüket töltötték be, amidőn elhaláloztak. Legidősebbek voltak eddig: XI. Kelemen kilencvenkétéves, IV. Pál kilencvenhárom, X. Gergely százéves, XIII. Leó tehát, aki most kilencvenhárom éves a legmagasabb kora pápák közé tartozik.

+ A tarpéji szikla. A régi római világ egyik legfélségesebb emléke a tarpéji szikla, ahonnan a hazaárukat taszították a mélységbe. Ugy látszik azonban, hogy a modern Róma nem nagy tisztelettel emlékszik vissza erre a történelmi emlékre. Mounet-Sully, a híres francia drámaíró színez, most éppen Rómában aratja sikereit. Végignézte valamennyi római emléket és többek közt a tarpéji szikláról is megemlékezett. Hosszu kutatás és kérdészködés után megtudta, hogy ez a híres történelmi emlék magántulajdon és a Palazzo Fracattához tartozik. Hosszu utánjárás és borralvaló-adományozással végre sikerült elérnie hogy a tarpéji sziklát meglessa. Valami tyuköl-tetésbe vezették a színezést, amelynek közepén a híres szikla emelkedett. Mounet-Sully valóságga megdöbönt, amikor meglátta a sziklát, amelyet külsője után inkább délamerikai guano-telepnek lehetett nézni, mert egy cseppet sem hasonlított történelmi emlékez.

+ Női rend'elek Nemesak a férfiak szereznek maguknak érdemet, amit jutalmazni kell, hanem asszonyok is megérdemlik sokszor a legtesőbb kitüntetés. Franciaországban egy rendjel van, de ezt aztán kapja, ha érdemi, férfi és nő egyaránt. Nálunk két olyan rendjel van, amelyet csak nő kaphat: az csillagkereszt és az Erzsébet-rend. Poroszországban is két ilyen rendjel van, Bajorországban négy, Szászországban egy, Dániában egy, Spanyolországban kettő, Angliában három, Oroszországban kettő, Portugáliában egy és Romániában is egy. A pápának is van olyan rendjele, amelyet egy igen előkelő osztályt csak nő kaphatja: ez a Szent sir-rend. Érdekes, sőt szinte meglepő, hogy még a Keleten is, ahol a nő helyzete sokban embertelen és megalázó, van egy csomó csak nőket megillető legfelsőbb kitüntetés. Van nének szánt rendjel Japánban és Perzsiában. A török szultán 1830-ban alapította tisztán csak nők jutalmazására a Sefak-rendet Ezt a rendjelet azonban többnyire külföldi nők kapták; megkapták a többek között Loubet-né, Waldeck-Rousseau-né, Delcassé-né és Constans-né is.

+ Tőgyűjtő milliómosok Az amerikai milliómosok legújabb furcsa kedvtelése a tőgyűjtés. A milliómosok a legkomolyabban veszik a dolgot és ahol tavat bármilyen áron megszerezhetnek, megszerzik. A legszerencsésbb tőgyűjtőnos M. Payne Whitney, aki százezer dollárt vásárolt meg Long-Islandban egy fenséges tavat. Vanderbilt a másik milliómos amerikai, egy millió dollárt ajánlott fel Lakavilli batarában egy gyönyörű t'ért, de nem sikerült megszereznie, mert a tó bűszke tulajdonosa azt üzenve veszte, hogy a tó nem eladó. Rockefeller is sok kísérletet tett, hogy Amerika tavait összevásárolja. Eddig vagy ötöt szerzett meg, de többre nem vitte.

+ **A pálinkaivó sétatársa.** Franciaország némely vidékein különös szokás divatos a képviselőválasztásoknál, az úgynevezett *petit-verre*, amelyet a jelölték sokszor megátoktak. Ahová a jelölt pártfogást kérni ellátogat, ott hagyományos szokás szerint meg kell innia egy pohárka pálinkát s miután a kandidátus természetesen minden házbá ellátogat, ahol választás lakik, természetes, hogy jóval nagyobb mennyiségű alkoholt kell a választási küzdelem alatt lenyelnie, mint amennyi a gymora elbir. Az egyik departement képviselője elbeszélte a minap egyik társának a kamarában, hogyan bujt ki e keserves tortura hatása alól. Ha leutazott a kerületébe, egy belül kivált botot vitt le magával; a sétatbot fogóján egy ezüst kutyafejet, amelynek a szája ki volt táva. Minden pohárka pálinka után a kutyafejet a szájához emelte s a kuty nyított száján át belebocsátotta a bot végébe az alkoholt, távozása után pedig szépen féretolta a bot végében levő reteszt s az utcán kieresztette belőle a pálinkát. Így aztán sikerült magát megváltatnia a nélkül, hogy a gymrát tönkretette volna.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

A Magyar Leszámloló- és Pénzváltóbank ma délelőtt tartotta madarasi Beck Miksa igazgatósági elnök vezetése alatt rendes évi közgyűlést, melyen a közgyűlés határozatképességének konstatálása és az egyéb formálisok elintézése után beterveztették az igazgatóság jelentését, melyből közöljük a következőket:

A lefolyt üzleti év legjellemzőbb közgazdasági momentumai az a rendkívüli pénzbőség volt, mely az egész éven át nálunk eddig nem ismert mértékben mutatkozott. E nagy pénzbőség túlszűrt versenyét idézett elő a pénzintézetek között és az alacsony kamatlábak természetesen a kamatszámok eredményének csökkenését okozták. De e pénzbőségnek viszont megvitt az a jótékony hatása is, hogy végre kényszerítette a pénzintézeteket a betéti kamatláb leszállítására. E leszállítás arra készítette közönségünket, hogy gyümölcsözös végett elhelyeztet pénzüsségeinket részben jóval kedvezőbb bejelentést keresson, mi az értékpapírok és különösen a fixkamatotulajdonosok irgalmanak élenkítésére vezetett. Értékpapírcikkek megjelentése, a kiegyezés létrejötte, a valutaszabályozás betervezésének közelsége és több más kisebb jelentőségű momentum arra engednek következtetni, hogy a pangás számos éve után közgazdasági életünkben jobb időknek nézünk előbe. Ha e jobb kilátások, ha nagyobb keresményünk dacára, mégis csak a tavalyi osztalékot hozzuk javaslattal, elhatározásunkra döntő körülmény az volt, hogy a még mindig kedvezőtlen kamatkamunkatúrák fejlődését be akarjuk várni. Az egyes üzletágakra nézve jelenti az igazgatóság, hogy a leszámlolási üzlet forgalma körülbelül a tavalyi volt. Az

értékpapírüzletben lényegesen kedvezőbb az eredmény. A jelzálogozás, melynek működése tulajdonképp csak az üzleti év második felére szorított — nagyjában megtelelt a várakozásnak. A lefolyt évben is főeladatát képezte az igazgatóságnak az évek óta működési körébe, levett összes üzletágak gondos ápolása és fejlesztése. Ezek sokfélesége módott nyújt arra, hogy az egyik szakma esetleges kedvezőtlenebb eredményét a többiekben elért nagyobb haszon pótolja és hogy az arisztokratikus üzletmódjára által a lehetőség szerint állandósítottassék. Ami a közraktári üzletet illeti, a kenyermagvaknak ideiglenes minden várakozás ellenére nem gyakorolt kedvező beolást a közraktári üzletre. A régi készletek teljes hiánya és az új termés jelentékeny ekésése arra készítettek a logyaszást, hogy szakadatlanul és intenzíven vásároljon és azonnal szállítható készruért magasabb árakat fizesse mint későbbi szállítási árúért. Ilyen körülmények között természetes, hogy a beraktározás és a készru-tulajdonosra nézve határozott kárral jár volna. A raktárállomány, mely már az első félévben az előző évi gyenge termés folytán a tavalyinál sokkal kisebb volt, még sohasem volt oly alacsony, mint a közraktárak megtöltésére természetesen hivatott új nagy termés után.

A mérleg szerint az 1902-ik év folyamán a 153,720 korona 77 fillér átvitel hozzáadásával 2,002,737 korona 3 fillér tiszta nyereség mutatkozott. A részvénytulajdonosok 5 százalékos kamatainak, 1,500,000 koronának levonása után maradt 502,737 korona 3 fillér, melyre vonatkozólag az igazgatóság javasolja, hogy a tartalékalaphoz a minimális 5 százalékos (17,480 korona 81 fillér) helyett 100,000 korona esztaléssék, miáltal a tartaléktulajdonosok az 1,401,127 korona 29 fillér kiüntartalék hozzáadásával 6,110,921 korona 15 fillér ért el, továbbá az igazgatóság a megszabás szerű jutaléka fejében 3,491 korona 63 fillér és a bank alkalmazottainak nyugdíjalapjára levonassék 10,000 korona. Egy és fél százalékos felülsztalék (2 korona részvényenkint) 150,000 korona osztalék ki és a fenti levonások után fennmaradó nyereség-maradvány 197,775 korona 40 fillér a jolyó 1903. év számlájára vitessék elő. Az 1903. év április 1-én esedékes 10. számú részvénysejvel 22 koronával (5 és fél százalékos) lesz március 6-tól kezdve beváltandó. A közgyűlés a jelentést egyhangulag tudomásul vette s a jelentvényt megadta.

A választások elrendelése előtt elnök még megemlékez **Aebly Frigyes**, a felügyelő-bizottság tagjának elhunytáról és indítványozza, hogy emléke jelen közgyűlés jegyzőkönyvében megörökíttessék, amit a közgyűlés elfogadott. Végül jelenti még az elnök, hogy **Hegedűs Sándor v. b. t. t. országyűlési képviselő** az igazgatóság, **Bedő Albert** országyűlési képviselő a felügyelő-bizottság kötelekéből az összefelbontelenségi törvény következtében kilépett és **dr. Zsigmond Jeno** egyéb eloglaltságára való tekintettel a felügyelő-bizottságban viselt állásáról lemondott. A közgyűlés ezt tudomásul vette és közlékialtással beavaltotta az igazgatóságba **dr. Beck Marcellt**, a felügyelő-bizottságba pedig **Herzfeld Frigyes** és **Seitz Ottó** részvényeseket.

A Magyar Asszult Részvénytársaság igazgatósága ma tartott ülésében megállapította az 1902. évi mérleget, mely a következő adatokat tartalmazza.
Mérleg Vagyon: Felső Daru. Birtok 1.291.145

K. Bányák 351,823 05 K. Bányavasutak, s-kló és forgalmi eszközök 79,529 67 K. Gyári épületek és munkásházák 860,338 — K. Gépek felszerelések és telefonbázatok 331,609 49 K. Masinagyár 33,965 67 K. *Mesztelőd*, Gyártelek és masinagyár 22,127 46 K. *Versecz*. Gyártelek; épületek, gépek és felszerelések 52,246 88 K. *Arad*. épületek, gépek és felszerelések 84,475 04 K. *Budapest*. Gyártelek 152,276 14 K. Épületek, gépek és felszerelések 264,827 53 K. *Különlekek*. Letétben lévő értékpapírok és takarékpénztári betéti könyvek 1,129,738 00 K. Bihar-szlágyi olajipar részvények 80,200 — K. Bihar szénbányás és villamosági részvények 2,400,000 — K. Velünk állandó kapcsolatban lévő egvbé iparvállalatok részvényei 1,149,291 48 K. Összesen 3,861,291 48 K. Kintlévőségek: városi hatóságok és társulatoknál 2,465 265 81 K. Egyéb adósnál 71,831 47. K. *Gőzelevények* 177,714 53 K. *Váltók* 11,315 13 K. A Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál lekötött kintlévőségek 2,862,670 16 K. A Pesti Hazai Első Takarékpénztárnál lekötött kintlévőségek 3,528,032 20 = 3,616,821 80 K. Anyagletár 962,369 29 K. Biztosítási díjak 16,947 02 K. A meneti téték 93,191 64 K. Pénztár 60,392 20 K. Összesen 16,641,851 20 K. — Teher: Részvénytulajdonosok 8,800,000 — korona. Általános tartalékalap 2,575,207 24 korona. Ujítási- helyreállítási- és értékesítési aap 1,008,033 80 korona. Árfolyamkülönbözeti tartalék 70,000 — korona Pesti Magyar Kereskedelmi-Bank 2,358 374 57 K. Pesti Hazai Első Takarékpénztár 3,519,969 — K. Sodronyválya törlesztetlen hitelreka 484,737 79 K. Ellogadványok 1,267,115 68 K. Hitelezők 318,597 42 K. Biztosítási hitelezők 1,030 515 21 K. Fel nem vett osztalék 2 598 — K. Nyereség-egyenleg 106,772 49 K. Összesen 16,641 851 20 K.

Veszteség- és nyereség-számla. Tartozik: Bányászati, gyártási és üzemi költségek 742,187 28 K. Ujítási, helyreállítási és értékesítési alpnak 60,000 Nyereség-egyenleg 106 772 49 K. Összesen 908 959 77 K. **Követel:** Nyereség áthozatal 1901. évről 124,562 71 K. A bányaművelésből és a hozzá tartozó iparágak üzletéből eredő nyersjóvedelem 779,122 16 K. A felső-darnai birtok jövedelme 5 274 90 korona. Összesen 908,959 77 K.

Az általános viszonyokban rejő azon okok, melyek a társaság munkakörét már az 1901. évben megszorították és ezzel kapcsolatban keresőképességet is csökkentették, a lefolyt évben fokozott mértékben jutottak kifejezésre, amennyiben egy a fővárosban, mint a teljes városokban utburkolási munkálatok úgy szőlővén vidéken elmaradtak és járdaburkolások is a minimumra szorítottak. Ennek megfelelően a nyersanyag feldolgozására szolgáló gyárak is csak részben voltak foglalkoztathatók, miáltal a megrágnut termelés és gyártási eredményének is kedvezőtlenebb kellett volna.

Minden jel azonban arra mutat, hogy az utolsó két év alatt a városok részéről a kedvezőtlen gazdasági viszonyok kényszerhatása alatt tanúsított tartózkodást most már burkolási munkálatok elrendelése iránti élelénkben érdeklődés készült felváltani és a már jelentékeny kiterjedésben történt megrendelések remélni engedik, hogy a folyóévi forgalom ismét kiégyítő módon emelkedni és ezzel az üzletterjedés is javulni fog. E javulás lényeges émozditását a termelés és munka olesőbbiása érdekében fogantatott technikai új berendezésektől is várható.

A társaság pénzügyi helyzetének konszolidálása érdekében az igazgatóság a lefolyt évben a berlini Montanindustrie-Gesellschafttal tennalott kölcsönvi-

REGÉNY

AZ ÚJ MAGDOLNA

— REGÉNY —

Irta: WILKIE COLLINS

(33)

— A gyermekek tudvalevőleg soha sincsenek megelégedve a kérdésekre adott válaszal, ugyanez áll az asszonyokra nézve is — mondá Mercy, amikor Julian újra odajött hozzá. — Legyen türelemmel és kövessen, ha harmadszor is visszatérek arra a lényre, akiről az imént beszélgettünk. — Tegyen próbára, — válaszolt Julian mosolyogva.

— Tegyük föl, hogy önnek nincs oka rá, hogy enyhében megítélje azt a nőt.

— Helyes.

— Sőt tegyük föl, hogy az asszony valamely személyes okból bünt követ el, vagyis másokat megcsalt, nem fordulna-e el iszonyattal és megvetéssel az ily teremtetéstől?

— Isten mentsen meg, hogy egy emberi lényt valaha oltaszítsak magamtól! — válaszolt Julian. — Kinek volna közülnk ilyesmihöz joga?

A leány alig mert hinni Julian szavainak.

— Még akkor is sajnálná őt? — kérdé tovább, — még akkor is szánakoznék rajta?

— Egész szivemből.

— Oh, ön nagyon jó.

Julian tiltakozólag emelte föl kezét. Hangja mélyebben esendült és szemei lágy fényben ragyogtak. Ez a leány nagy lelkeknek legszentebb érzését dobogtatta meg, a hitet, amelyben élt és működött, szerény, de mégis oly nemes életének legfőbb elveit.

— Nem! — kiáltá Julian, — ön tulbesült. Ugy akarom szeretni felebarátomat, mint önmagammat. Farizeusz, aki jobbnak tartja magát, mint másokat; mert, ha Istennek úgy tetszik,

már holnap az utolsó lehet az, aki ma az első köztünk. Az igazi keresztény erény nem engedi veszni az embert; az igazi keresztény hit érzik az emberekben, mint az Istenben. Ha gyengék vagyunk is és mélyen sülyedünk, a megbánás felemler bennünket e földről az égbe. Az emberiség szent; osztályrésze a halhatatlanság, egy tagját sem szabad kitaszítani; valamennyien a mindenható alkotásai és akire a teremtő rányomja a maga bélyegét, azt az ember el nem átkozhatja.

Julian egy pillanatra elfordult; Mercy szavai nagyon felizgatták.

Mercy szemei követték őt, és ragyogtak a gyönyörűségtől — aztán megint földre szegződtek; a megbánás hiábavaló volt, későn jött. Ah! miért nem állt mellette barátként és tanácsadóként azon a végzetlenség napon, amikor először irányította lépteit Mablethorpe-House felé! Mercy mélyen felsőnájtott arra a gondolatra, hogy a történeten többé változtatni nem lehet. A lelkész meghallotta és megfordult; a leány tekintete idegenszerűleg hatott rá.

— Miss Roseberry, — mondá.

A leány nem hallotta; a szomorú multjára való emlékezés leköttötte most minden gondolatát és érzését.

— Miss Roseberry, — ismétlé a fiatal pap, közelebb lépve.

— A leány felézet.

— Engedjen meg egy kérdést? — mondá a lelkész szeliden.

E megjegyzésre Mercy összereszt.

— Ne higgye, hogy engem a pusztá kíváncsiság hajt, — tolytáta Julian. — Es ne válaszoljon, ha válsza az önbe vetett bizalommal való visszaélés volna.

— Bizalommal? — ismétlé Mercy. — Mely bizalmat érti ön?

— Hirtelen az a gondolatom támadt, hogy az imént hoztam intézett kérdésk iránt tanúsított érdeklődésének mélyebb okának kell lennie — válaszolt Julian. — Talán ismer egy éppen

ilyen szerecsütlen leányt? Mert, hogy ön nem arról az idegen nőről beszél, az kétségtelen.

Mercy lehorgasztotta fejét. Most már világos volt előtte, hogy a fiatal lelkész a legesekélyebb gyanut sem táplálja ellene; Julian nem sejtette, hogy ő önmagáról beszél; hangja, viselkedése, minden amellet szólt, hogy fejtlenül hitt neki. És mégis az utolsó szavak megreszkettették; nem érezte magát elég erősnek, hogy valamit válaszoljon reájuk.

Julian azonban a leány mozdulatát válaszul tekintette.

— Viseltek ön különösebb részvételt ama nő irányában? — kérdé Julian tovább.

— Egy alig halható „igen" szóval felelt a leány.

— Bátorította őt?

— Nem mertem.

A lelkész arca hirtelen felragyogott a lelkesedéstől.

— Menjen el hozzá, — mondá Julian — elmegyek önnel és segítségére leszek, hogy megvizsgáljuk.

Bágyadtan és szomorúan hangzott a leány ajkairól.

— Már késő, már nagyon mélyen sülyedt.

A lelkész egy türelmetlen mozdullal félbeszakította:

— Hát mit vétett? — kérdé.

Megcsalt önzelen, nemeslelkű embereket, akik biztak benne; gyalázatosan megcsalta őket. Egy másikak szemben kegyetlen jogtalanságot követett el.

Most először ült Julian Mercy mellé. A részvény, amelyvel iránta viseltetett, tiszta volt minden szemrehányástól; tartózkodás nélkül beszélhetett vele; félelem nélkül, tiszta szívvvel nézhetett szemébe.

— Ön kegyetlenül ítéli meg azt a szerencsétlen asszonyt, — mondá a lelkész. — Ismeri a kísértéseket és megszólaltatásokat is, amelyek közelebe férköztek?

Semmi válasz.

kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns for 'Kilón', 'Kilogramm', and 'Kilogramm' with sub-columns for 'K.-tól' and 'K.-ig'. Rows include various types of flour like 'Nagyidősi', 'Fehérmegyei', 'Festőidősi', 'Bánsági', 'Bácskai'.

Table titled 'Egyéb gabonafajták' with columns for 'Kilón', 'Kilogramm', and 'Kilogramm' with sub-columns for 'K.-tól' and 'K.-ig'. Rows include 'Rozs', 'Arpa', 'Zab', 'Tengeri', 'Repece', 'Köles'.

A határvidéklet folyamán a következő kőesek

Table listing prices for various goods: 'Áprilisi buza 1903.', 'Októberi buza 1903.', 'Áprilisi rozs 1903.', 'Áprilisi zab 1903.', 'Májusi tengeri 1903.', 'Júliusi tengeri 1903.', 'Augusztusi repece 1903.'

Déli egy órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a következők:

Table listing prices for various goods: 'Áprilisi buza 1903.', 'Októberi buza 1903.', 'Áprilisi rozs 1903.', 'Áprilisi zab 1903.', 'Májusi tengeri 1903.', 'Júliusi tengeri 1903.', 'Repece augusztusra 1903.', 'Délután tél 5 órákor zárul:', 'Áprilisi buza 1903.', 'Októberi buza 1903.', 'Áprilisi rozs 1903.', 'Áprilisi zab 1903.', 'Májusi tengeri 1903.', 'Júliusi tengeri 1903.', 'Augusztusi repece 1903.'

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsde barátságosan indult, az üzlet folyama alatt azonban berlini becslésekre a forgalomba került értékek gyengültek, zárlat felé pedig az irány ismét javult és különösen Jelzalog és Leszámitolt-Bank-részvények élénkültek. Az általános üzlet mérsékelt maradt

Valuta és ércruar szállradt.

A helyiértékek piaca tartott.

Előzősde. Osztrák Hitelrészvény 684.50—682.75. Magyar Hitelrészvény 741.—739.50. Jelzalogbank részvény 514.50—513.50. Rimamurányi részvény 477.50—476.— Osztrák-Magyar államvasut részvény 691.—688.75. Márka 117.18. Városi vilamos 312.—313.— korona.

A déli tőzsde: Osztrák Hitelrészvény 682.75—684.25. Magyar Hitelrészvény 740.50. Leszámitoltbank 422.—453.—453.50. Jelzalogbank részvény 614.—616.—. Rimamurányi vasut részvény 475.—. Osztrák-Magyar Államvasut részvény 689.25—690.75. Déli vasut 62.50—53.—. Városi vilamos vasut 313.—. Közúti vasut 62.00—62.—621.50. Hazai bank 201.50. Egyesült Póvárosi Takarékpénztár 2165.—3176.—. Első Magyar Biztosító Intézet 7025.—7075.—. Márka 117.18 korona.

A prémium-üzletben díjbiztosításokért fizettek: Osztrák Hitelrészvényekért holnapra 6—6 korona, 8 napra 12—13 korona, március hó végére 19—21 korona.

4 órákor zárul: Osztrák Hitelrészvény 686.—. Magyar Hitelrészvény 743.—. Leszámitoltbank 754.—. Rimamurányi vasut-részvények 477.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 695.—. Közüti vaspálya —. Városi vilamos vasut —. korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzék-bizottság hivatalosan a következők ár-tályamokat állapította meg:

Jegyzékek: Heremag: lucerna magyar 46.—54.— korona, vörös aprószemű 56.—62.— korona, vörös erdei 61.—63.— korona, vörös bánsági, vörös korona, középszemű 63.—65.— korona, nagyszemű 67.—71.— korona. Disznószőr: budapesti 76.50—76.— korona, vidéki —. korona. Táblaszalonna: légszártított vidéki —. korona, városi 4 darabos 65.50—66.—, korona, 3 darabos 68.—68.50 korona, üstölt —. korona. Salva: boszniai, szokás szerinti minőség 13.50—14.— korona, 120 darabos —. korona, 100 darabos 14.50—15.—, korona, 85 darabos 16.50—17.— korona, azonnalszáll-

litásra. Szerbiai szokás szerinti minőség 12.25—12.50 korona, 100 darabos 13.25—13.50 korona, 85 darabos 16.50—17.— korona. Salva: slávoniai 17.—17.60 korona, szerbiai 16.—16.50 korona, azonnali való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

A mai előzősde a new-yorki pénzpiacra törtétek nyomása alatt, valamint azért, mert a helyzet a Balkánon még mindig zavaros, továbbá arra a hírre, hogy a Dunagőzhalászi Társaság és az A. pesi Bányarészvénytársaság mérlege kedvezőtlen lesz, kedvetlen irányzattal nyit meg, aminek a hatása az árfolyamok lemorzsolódásában és a forgalomnak minden tőren való megcsappanásában nyilvánult. Osztrák-Magyar Államvasuti részvények kedvező osztalékbevételekre szilárdok voltak. Valuták merevek.

A déli tőzsde gyöngye berlini kezdőárfolyamok dacára megnyitott barátságosabb.

A további forgalomban a vezető kulissza-papírok árfolyama alig változott. Török részvények javultak. Zárlat nyugodt és tartott.

Bécs, március 6. (Magyar értékek zárlata.) 4% os aranyjárdék 121.10. Izsai és szegedi kölcsön-sorsjegye 159.25. Magyar vasuti kölcsön elzárban —. Magyar keleti vasuti állami kötvény —. Magyar leszámitolt- és penztőzöbank 452.—. Rimamurányi vasut részvény 474.—. Magyar koronajárdék 99.45. 4% os Magyar földtenger. kötvény 99.20. Magyar hitelbank részvény 741.50. Magyar nyerevény köz- cson sorsjegye 201.—. Kassa-oderbergi vasuti részvény —. Magyar keres. bank 2650. Magyar cukoripar 1540.

Bécs, március 6. (Osztrák értékek zárlata.) 4% os papírajárdék 100.50. 4% os osztr. aranyjárdék 121.05. 1890-os sorsjegye 154.10. Osztrák hitelrészvény 431.—. Angol-osztrák bank —. Bécsi bankjegyek 491.50. Osztrák-magyar bank 1585.—. Déli vasut 51.50. Dunagőzhalászi részvény 393.—. Dohányrészvény 244.—. Caszari és királyi arany 11.2. Német bankváltók 117.12. 4% os osztr. járdék 100.50. Osztrák koronajárdék 100.95. 1864-iki sorsjegye 245.—. Osztrák hitelrészvény 685.—. Unionbank 540.—. Osztrák Lánberbank 401.25. Osztrák-magyar államvasut 693.50. Elbavölgyi vasut 450.—. Alpeai bányarészvény 385.—. 20 irank. arany 18.10.—. Londoni váltóár 240.20. Bécsi Iramway Lít B. —. Bécsi Iramway Lít A. —. Lapót kobó 310.—. Az irányzat szállradt.

Bécs, március 6. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 685.25. Magyar hitelrészvény 742.—. Angol-Osztrák bank 276.50. Bécsi bank-egyesület 494.—. Union bank 541.—. Lánberbank 410.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 689.50. Déli vasut 53.—. Elbavölgyi vasut 451.—. Eszacknyugati vasut részvény —. Dohányrészvény 344.50. Rimamurányi vasut 477.—. Alpeai bányarészvény 385.50. Májusi járdék 100.50. Magyar korona járdék 99.45. Lőrök sorsjegye 119.25. Német: birodalmi márka 117.20.—. Napoleon'or 19.10

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, március 6. (Tőzsde tudósítás.) Az amerikai értékeknek a tegnapi londoni utóközönség való bágyadságára és egyzersmind a tegnapi newyorki tőzsde gyenge lefolyására a hangulat nagyobbára gyengébb volt. Kanada-Pacifik-részvények 1/4-del alacsonyabbak. Bankok nem egészen egységesek, Bányarértékek mind bágyadtak. Belvárosi járdékok eleinte renyhék, később gyengébbek. Vasutak gyengébbek. Később helyi papirokban történt visszavásárlásokra megszálladt a hangulat. Magánkamatláb 2% /o.

Berlin, március 6. (Zárlat.) 4% os papírajárdék —. 4% os osztrák aranyjárdék 103.30. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajárdék 100.40. Osztrák-magyar államvasut 148.75. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 85.25. Magyar vasuti beruházási kölcsön —. Alpeai bányarészvény —. Disconto-Commandit 198.10. Általános villamosjárdék Edison 188.25. Gelsenkirchmi 176.60. Laura-kohó 217.50. 4% os osztr. járdék 101.—. 4% os magyar arany járdék 102.10. Osztrák hitelrészvény 216.50. Déli vasut 14.90. Károlyi-Lajos vasut —. Orosz bankjegyek 216.45. 4% os új orosz kölcsön 98.70. Török dohányrészvény —. Olasz járdék —. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 171.20. Harpeni 175.25. Az irányzat szállradt.

Berlin, március 6. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4% os magyar aranyjárdék 102.10. Magyar koronajárdék 100.30. Osztrák hitelrészvény 216.60. Osztrák-magyar államvasut 148.90. Déli vasut 14.75. Eszacknyugati vasut 216.45. Elbavölgyi vasut —. Orosz bank- jegyek képsznék —. Buschtchrad —. Orosz bankjegy —. (Utolsó) Lombard —.

Páris, március 6. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut —. 4% os osztrák aranyjárdék 104.45. Osztrák Lánberbank —. 3% os francia járdék 100.27. Ottomankorona 606.—. 3 1/2% os francia járdék —. Alpeai bányarészvény —. Déli vasut 86.50. 4% os magyar aranyjárdék 103.35. Párisi bankrészvény 1115.—. Olasz járdék 102.50. Francia törleszt. járdék 99.80. Osztrák földhitel- részvény —. Török dohányrészvény 374.—. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, március 6. (Zárlat.) 4% os papírajárdék 100.85. 4% os osztrák aranyjárdék 103.25. Magyar koronajárdék 100.35. Osztrák-magyar bank 114.—. Déli vasut 14.70. Elbavölgyi vasut 116.—. Londoni váltóár 204.87. Bécsi bankjegyek 124.80. Villamos részvény 128.—. 3% os magyar aranykölcsön 89.55. 4% os osztr. járdék 100.85. 4% os magyar aranyjárdék 102.15. Osztrák hitelrészvény 216.10. Osztrák-magyar államvasut 148.30. Eszacknyugati vasut 111.—. Bécsi váltóár 852.75. Párisi váltóár 81.50. Unio bank —. Alpeai bányarészvény 199.—. Az irányzat tartott.

Frankfurt, március 6. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok január. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 216.50. Német bank 216.—. Disconto 193.50. Berlini kereskedelmi bank 159.—. Gelsenkirchmi 172.—. Harpeni 176.25. Laura-kohó 218.—. Olasz járdék —. Az irányzat szállradt.

Hambur... járdék... os... Of... ur

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Március 6. A sertésüzlet irányzata: szállrad. A) Hícsit sertések ára: L. A. Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronként 400 kilogramm feletti súlyban) 126—128 fillér. Oreg közep (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm feletti súlyban) 130—131 fillér. Fialat közep (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 129—130 fillér. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. II. Magyar elsőrendű: Néz (páronként 290 kilogramm feletti súlyban) — fillér. Közep (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. III. Romániai: Néz (páronként 320 kilogramm feletti súlyban) — fillér. Közep (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. IV. Romániai elsőrendű (Stachn): Néz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. V. Szerbiai: Néz (páronként 300 kilogramm feletti súlyban) 128—129 fillér. Közep (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 127—128 fillér. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 126—127 fillér.

Sertésüzlet szám 1902. március 4. napján volt készlet 21.441 darab. — 1903. március 5. napján feljavított 1560 darab. — 1903. március 5. napján elszállított 576 darab. 1903. március hó 6. napjára maradt készletben 22.456 darab.

Napirend.

Napló. Szombat, március 7. — Római-katolikus: Aqu. Tamás. — Protestáns: Jenő. — Görög-ország: (február 22.) Jenő vtk. — Zsidó: Adar 8. Sabbath Thezave. — Nap kel: 6 óra 14 percek. — Nyugszik: 5 óra 36 percek. — Hold kel: 10 óra 57 percek délelőtt. — Nyugszik: 1 óra 20 percek éjtel.

A múzeumterek nem fogadjak. A képviselőház házigazga fogad délelőtt 11 órától 12-ig. Nemzeti Múzeum. Képtár. Nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig.

A Nemzeti Szalon tavaszi kiállítás nyitva délelőtt 9 órától este 8 óráig. Belépődíj 50 fillér.

Mezőgazdasági Múzeum (Kecsesi-ut 72. sz.) nyitva délelőtt 9-6-1 óráig.

A földtan intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) Nyitva délelőtt 10 órától 1 óráig. Belépődíj 1 korona.

Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1-ig. Akadémiai könyvtár nyitva 3—7-ig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—8-ig.

A járósi könyvtár (Károlyi-kört 23.) mindennap nyitva van, köznapokon délelőtt 9—1-ig, vasár- és ünnepnapokon 9—12-ig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. igazgatóság, kereskedelmi szaknyitvára, tudakozó-osztálya és keleti minitár: V. kerület Váci-kört 22. sz. alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállítás és kereskedelem-történelmi gyűjtemény, továbbá a házipári kiállítás (melyben az üzletvezetésnek arisztokratái is eszközöl) a városi ipar-csarnokban nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzlet-vezetése (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. kerület 32. sz. alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, március 6.

Hazánkban az idő száraz jelleget öltött. A derűessel kapcsolatban az éjjeli lehűlés fokozódott, de a hőmérőket nappal magas és főnyíre a 10 C-má megaladja. Délnyugaton új magas nyomás szelei mutatkoztak és északkeleten a magas nyomás csaknem változatlan, továbbá az északi depresszió Középeurópában a barométer-állászatot, a délkeleti minimum pedig meggyöngött. Európában az idő változatosan felhős, enyhe és nyugaton sokhelyütt erős.

Küldés: Változóknak, enyhe idő várható, elvétel, leginkább eszacknyugaton esővel.

Vizállás.

Table with columns for 'Márc. Márc.', 'Márc. Márc.', and 'Márc. Márc.' with sub-columns for 'M. c.' and 'M. c.'. Rows include various locations like 'Inn', 'Duna', 'Kőrös', 'Dráva', 'Mura', 'Száva', 'Szamos', 'Kraszna', 'Latorca', 'Ung'.

Advertisement for 'FERFIKAT ES NOKNEK' and 'Sanid labdacok' with text: 'egmákosabb helyen és idült folyásoknál befookendetező nélkül a legbiztosabb gyógyszernek a... ..mal és pontos... ..mallet'.

